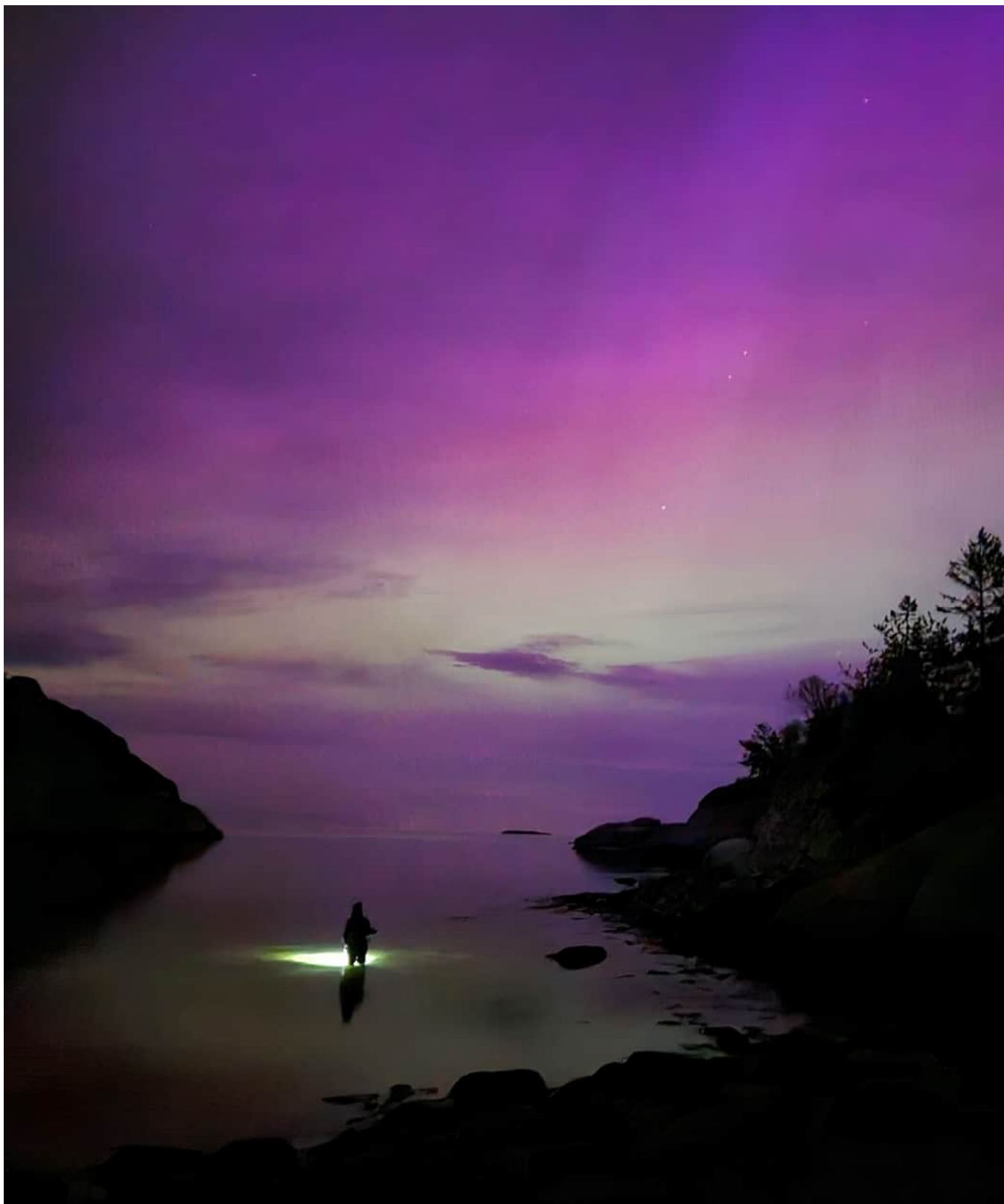

TNF TSJEKKISK-NORSK FORUM

Nr. 105, červen/juni 2024

Aurora borealis a chytání platýsů, Strandvika, Østerøya. Foto: pd

ČESKO-NORSKÉ FORUM HLEDÁ POSILY

DOBROVOLNÍKY I ČLENY VÝBORU

Že o nás nic nevíš? Nevadí. Napiš na **info@cz-forum.no**.
No a nebo si nás najdi osobně na našich akcích.

ZÁBAVA A DOBRÁ NÁLADA ZARUČENA.

Úvodník

Vážení a milí čtenáři,

toto 105. číslo časopisu Forum nám zabralo více času než obvykle a tak vám tedy nabízíme takové ohlédnutí za rokem 2023. Byl to rok, kdy proběhla volba prezidenta ČR, ambasády v Oslo se ujal nový pan velvyslanec a také jsme si tady mohli zajít do divadla na české představení. O tom všem a ještě více se dočtete na následujících stránkách.

A ke konci letošního roku se můžete těšit na vydání dalšího, tentokrát již 106. čísla našeho časopisu.

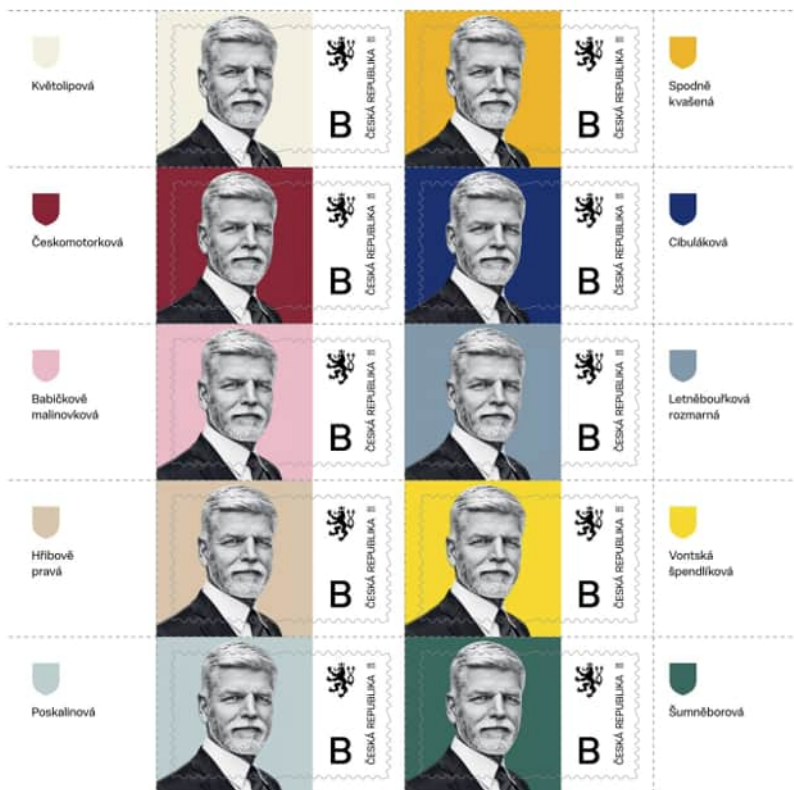
Přeji vám všem letní chvíle klidu a pohody s časopisem FORUM v ruce a s úsměvem na tváři.

—
Eliška Krotká, člen výboru TNF.

OBSAH

Úvodník	3	Bortskjemt enebarn	24
Prezidentské volby	4	Osloviný 29	26
Rozhovor s velvyslancem	5	Dětský den 2023	27
O české emigraci do Norska	9	Mikuláši, Mikuláši!	28
České stopy v okupovaném Norsku	11	Adventní setkání 2023	30
Mesiac autorského čítania	16	Stanovy	31
«MØT PRAHA»	18	Vedtekter	34
Divadlo DRAK v Norsku	22	Česká škola	37
Do hajan!	23	Nabídka pravidelných kurzů	39

Dette er et tidsskrift for TSJEKKISK-NORSK FORUM, Org.nr.: 986 696 202, Konto nr.: 6241.06.04650, www.cz-forum.no
Ansvarlig for dette nummeret var Eliška Krotká og Petr Dreiseitl (teknisk)
Redaksjon: redakce@cz-forum.no
Foreningensadresse: TNF, c/o Barbora Nentwichova, Olav Aukrusts vei 14, 0785 Oslo
Medlemskontingent: individuell hovedmedlem kr. 300,-, familiemedlemskap kr. 450,-, senior kr. 200,-
ISSN 0807-7029

„Moje vize byla nemít žádný portrét ani žádnou známku, není to totiž zrovna způsob prezentace, který by mi byl vlastní. Ale když jsem viděl odezvu ze strany lidí, kteří by chtěli mít portrét prezidenta ve školách nebo na úřadech, tak jsem nakonec dal zelenou kreativnímu týmu, aby se toho chopil. Já jsem s výsledkem velmi spokojený a věřím, že všem, kteří čekají na portrét nebo na známku, to udělá radost,“ řekl prezident Petr Pavel na tiskové konferenci.

Barevný koncept nazvaný Kolóra na tiskové konferenci kreativní tým představil takto: Česká republika je země plná barev. A každá z těch barev v sobě ukrývá odkaz na nějaké místo, událost, nebo věc, kterou nosíme ve svých srdcích. Je jich nespočet. Vybrali jsme tedy alespoň pár z nich, které každý z nás dobře zná a hovoří k nám důvěrným hlasem..

Foto a text: webové stránky hrad.cz

Prezidenteské volby 2023 v Norsku

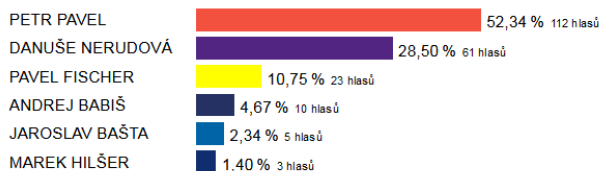
Po loňských prezidentských volbách byl prezidentský portrét na českém velvyslanectví v Oslo vyměněn za portrét prezidenta, kterého si oproti tomu předchozímu jednoznačnou většinou svých hlasů zvolili čeští občané volící v Norsku.

Díky možnosti volit ze zahraničí, což bylo umožněno od roku 2002 pro parlamentní volby se čeští občané s voličským průkazem a ti, kteří v Norsku dlouhodobě žijí a jsou zapsáni na zvláštní seznam voličů, mohou účastnit a odevzdat svůj hlas i v přímé volbě prezidenta České republiky. Volit v Norsku lze jen na velvyslanectví ČR v Oslo a mnozí absolvovali dlouhou cestu ze vzdálených částí země do hlavního města, aby mohli svým hlasem podpořit svého kandidáta.

Takto dopadlo hlasování v prezidentských volbách v lednu v roce 2023 na českém velvyslanectví v Oslo:

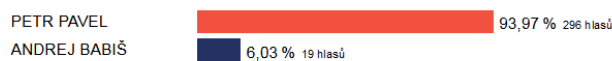
1. kolo

Norsko

2. kolo

Norsko

Petr Dreiseitl

Velvyslanec ČR, David Červenka, předal do rukou Jeho Veličenstva Haralda V., krále Norska, své pověřovací listiny. Foto: MZV ČR

Rozhovor s českým velvyslancem v Norsku Davidem Červenkou

V lednu 2023 začal svou čtyřletou misi v Norsku nový český velvyslanec Ing. David Červenka. Náš časopis měl možnost se ho v říjnu 2023 zeptat na pár otázek.

Mohl byste našim čtenářům popsat náplň Vaší práce a nastítnit hlavní priority Vaší práce pro dané období?

Dobrý den, děkuji za tuto příležitost. Začnu prioritami. Vztahy mezi Českem a Norskem jsou tradičně přátelské, pojí nás úzká spojenecká vazba a partnerství prostřednictvím Evropského hospodářského prostoru. Obecné povědomí o ČR nicméně není příliš vysoké a s určitým zjednodušením lze říci, že se běžní Norové nad rámec turistiky a případně sportu o naši zemi hlouběji nezajímají. Za jeden z dlouhodobých cílů proto pokládám kontinuální práci na zlepšení vnímání ČR jako demokratické, důvěryhodné a bezpečné evropské země,

sdílející s Norskem, jakožto naším aliančním spojencem, stejné hodnoty, včetně respektu k vládě práva. Země aktivní na mezinárodní scéně. Země kulturní, se vzdělanou populací. Země prosperující, s otevřenou ekonomikou založenou na široké průmyslové tradici, která se současně dívá do budoucna a je schopna ve vybraných odvětvích nabídnout špičkové výrobky a technologie, resp. investiční příležitosti. Ve zdejších kontextu hrají zásadní roli témata jako je Rusko a podpora Ukrajiny, bezpečnost obecně, obchodní příležitosti, včetně dlouhodobých dodávek plynu a aktivní podpory českých firem, navazování vědecké spolupráce, propagace naší kultury a služba českým občanům.

Vzhledem k obrazu našeho regionu je sdílené hodnoty potřeba neustále připomínat. Jedná se o běh na dlouhou trať, který lze úspěšně zvládnout aktivním rozvojem

přímých kontaktů mezi lidmi, firmami, univerzitami, nevládními organizacemi i dalšími institucemi a smysluplným a na praktický přínos zaměřeným zapojením politické reprezentace. Jednoznačným vkladem v tomto směru bylo velmi aktivní české předsednictví Rady EU, které přineslo řadu přímých kontaktů s oficiálními představiteli. Rovněž současná geopolitická situace volá po intenzivních vztazích s Norskem. Jsem proto velmi rád, že předseda Stortingu Gharahkhani letos již dvakrát navštívil Prahu a prezident Pavel se v červenci na okraji aliančního summitu setkal s premiérem Størem. Bez přímých kontaktů se úzké vazby udržují obtížně.

Jak vypadá Váš typický pracovní den?

To se popravdě velmi liší. Jsou dny, kdy jsem na cestách nebo mám jedno jednání za druhým a do kanceláře se téměř nedostanu a jindy strávím většinu dne na ambasádě poradami s kolegy, telefonáty, přípravami budoucích aktivit, vnitřní administrativou atd. Jednoznačně nejintenzivnější jsou pak vrcholové návštěvy českých ústavních činitelů. Za prvního půl roku jsem měl to štěstí na Islandu přivítat prezidenta republiky, který se účastnil summitu Rady Evropy, a v Norsku ministra zahraničí na neformálním zasedání NATO. Pár dní po něm navštívila Oslo poslanecká delegace. Přípravy na takového cesty jsou většinou plánovány dlouho dopředu. Touto různorodostí se práce na bilaterální ambasádě podstatně odlišuje od toho, jak vypadal můj běžný den na předchozích vysláních v New Yorku či Bruselu, kde jsem celé dny trávil na zasedáních vyjednávání s partnery v EU, resp. OSN. A ač šlo někdy o velmi zásadní jednání, s odstupem času začínají splývat.

Rozmanitost zdejších aktivit a možnost aktivně vytvářet vlastní program mi vyhovuje. Dělá to zahraniční službu i po více než 20 letech stále zajímavou a přitažlivou. Pokud bych si mohl dovolit drobnou reklamu, doporučuji čtenářům podívat se na twitterový účet ambasády @CzechEmbassyNO, který v tomto ohledu dává plastický obrázek, o jakých aktivitách hovořím.

Přiblížil byste našim čtenářům strukturu velvyslanectví a Váš tým? Jak se mohou krajané a norská veřejnost více dozvědět o práci Vašich kolegů na velvyslanectví?

Česká republika má profesionální zahraniční službu.

Struktura velvyslanectví ani jeho personální složení se nemění s příjezdem nového velvyslance. Každý z nás rotuje po čtyřech letech. Stejně jako za mého předchůdce tudíž na velvyslanectví působí dva další diplomaté: Ondřej Fiala, který má na starosti politické a ekonomické otázky a Zuzana Otčenášková, se kterou krajané přicházejí do styku při řešení konzulárních záležitostí a na kulturních akcích ambasády. Předpokládám, že je oba znáte, stejně jako další kolegy, kteří pro naši práci poskytují nezbytné administrativní, technické a hospodářské zázemí. Vzhledem k velikosti týmu se na většině veřejných akcí podílíme všichni, jako tomu bylo např. při nedávném promítání filmu Zátopek v Cinemateket a číši vína k 28. říjnu.

Navenek komunikujeme prostřednictvím našich webových stránek a zmiňovaných sociálních médií. Základním posláním ambasády je nicméně zastupovat Českou republiku u zdejších úřadů. Norskou veřejnost oslovujeme specifickými nástroji, které cílí na vybrané segmenty společnosti, ať už jde o obchod, kulturu, vědu a výzkum, nevládní organizace atd. Je ale pravdou, že veřejná diplomacie tvoří čím dál podstatnější součást naší práce.

Jak probíhá výběrové řízení na velvyslance?

Proces výběru velvyslanců je poměrně komplikovaný, ale má svá pravidla. Podobně jako v armádě se generálem nestává člověk přes noc, tak i v diplomacii k velvyslancké hodnosti vede cesta od Diplomatické akademie postupnými krůčky. Diplomatických hodností máme sedm, od attaché přes tajemnické a radovské hodnosti po velvyslance. A aby se kariérní diplomat mohl ucházet o místo vedoucího úřadu, musí dosáhnout na druhou nejvyšší hodnost, tj. rada-vyslanec, absolvovat několik předchozích vyslání, zastávat vedoucí funkce na ministerstvu atd. Nominaci konkrétního člověka pak vládě navrhuje ministr zahraničí a podle čl. 63 Ústavy musí s tímto krokem souhlasit prezident republiky.

Na uchazeči o funkci vedoucího úřadu je indikovat priority a představit koncepci svého působení. Vzhledem k tomu, že seniorní diplomaté v hodnosti velvyslanců mají za sebou několik dekád práce v české zahraniční službě, vedení ministerstva má o uchazeči docela dobrou představu. Nejedná se tedy o konkurz, kde bychom byli zkoušeni.

Pomineme-li fakt, že Norsko nemá prezidenta, ale krále, liší se nějak výrazně způsob výběru norských velvyslanců? Také, v Čechách je část velvyslanců vybírána z řad takzvaných politických nominantů. Jak je to v Norsku?

Diplomacie je kariérní služba, a aby byla funkčním organismem a umožňovala lidem přirozený kariérní postup podle jejich zkušeností, schopností a ochoty převzít vyšší míru odpovědnosti, pak je potřeba, aby nebyla uměle zastavena před vrcholem. Rozumějte, aby měli kariérní diplomaté reálnou šanci stát se velvyslanci. Diplomacie ale nefunguje ve vzduchoprázdnu. Vzhledem k úzké vazbě mezi světem diplomacie, vrcholné státní správy a politiky tu a tam v našich řadách skončí bývalý politik, vysoký státní úředník, případně význačný akademik či jinak veřejně činná osoba. Sám jsem měl možnost s několika bývalými ministry na ministerstvu pracovat a mohu potvrdit, že jejich předchozí politické angažmá bylo přínosem. Je ale velmi důležité, aby to byla dobře odůvodněná výjimka. Na to si dává pozor jak vedení českého ministerstva zahraničí, tak i administrativy dalších zemí. Pokud se ptáte na nedávný případ norské ministryně zahraničí, jeho hodnocení s dovolením nechám na čtenářích samotných.

Jak jste se dostal k diplomacii a jaký byl Váš první diplomatický post?

K diplomacii jsem měl možnost intenzivněji přičichnout během vysokoškolských studií. Studoval jsem mezinárodní vztahy a absolvoval vídeňskou Diplomatickou akademii, což je nejstarší škola pro diplomaty na světě. Následné stáže v mezinárodních organizacích a nadnárodních firmách mě jen utvrdily v rozhodnutí pro diplomacii. Nejprve jsem na ministerstvu zahraničí pracoval na sladování naší zahraniční politiky s unijní, a od roku 2003 jsem 4 roky působil na Stálém zastoupení při Evropské unii v Bruselu, kde jsem vedl tým zabývající se zahraniční a bezpečnostní politikou EU. Brusel během našeho vstupu do EU byl pracovně velmi náročný, ale také mi hodně dal, byla to velmi užitečná škola. Často jsme tam zastávali pozice, na které staré členské státy vysílaly o 10-15 let starší diplomaty.

S norským a obecně skandinávským prostředím jste měl zkušenost díky studentském pobytu v Bergenu, práci pro Hilti Svenska, působení při OSN v New

Yorku a Evropské unii v Bruselu. Kdy u Vás dozrála myšlenka na to, že byste se chtěl ucházet o post velvyslance v Norsku?

Vidím, že máte podrobně nastudovaný můj životopis. Je pravda, o Skandinávii jsem se zajímal od studií a pokračovalo to i během práce na ministerstvu. Mohu vám prozradit, že když bych nebyl v roce 2003 potřeba v Bruselu, mířil bych už tehdy sem na sever. Jak jsem se snažil vysvětlit dříve, člověk musí k velvyslanceckému postu kariérně dospět a současně musí být dané místo volné. Je to tedy souhra více faktorů, které si musí sednout. A to se povedlo loni, když ministr zahraničí navrhl vládě mé jmenování do Oslo.

Jistě jste měl své představy o Norsku. Během prvních měsíců jako velvyslanec České republiky v Norsku, je něco, co Vás překvapilo a zaujalo jako nové, nečekané?

Pobýval jsem v Norsku v roce 1997 jako výměnný student. Země se za ta léta výrazně posunula a navíc tu nyní působím v jiné roli. Některé věci jsou ale stále stejné. Partneři jsou věcní, není potřeba trávit čas „diplomatickými tanečky“, než se člověk dostane k podstatě. Toto se nezměnilo a jsem za to rád. To, co mě naopak překvapilo, byla např. zdouhavá procedura otevírání bankovního účtu získání bankovní identity, přihlášení syna do norské školky atd., což jsou věci, které prvních pár měsíců ovlivňovaly vnímání zdejšího prostředí. Na některé z nich má rovněž vliv norské nečlenství v EU, to je myslím fér si přiznat. Když ale člověk překlene tyto počáteční těžkosti a vše funguje, tak tu myslím může žít spokojený život.

Z Vašeho životopisu vím, že máte velkou rodinu, jste otcem čtyř synů. O Norsku se mluví jako o zemi s vysokou mírou rovnosti mezi muži a ženami. Řekl byste, že tento fakt nějak ovlivnil Váš pracovní a rodinný život v Oslo?

Mohu potvrdit, že pro rodinný život bylo Norsko dobrou volbou. Norové důsledně rozlišují mezi prací a soukromým životem. Kromě několika výjimek se mi zatím nestalo, že bych musel se zdejšími úřady řešit pracovní věci po nocích, o víkendech či během dovolených. Na druhou stranu je pravda, že společenské a kulturní akce se zpravidla konají mimo pracovní dobu či o víkendech. Stejně tak člověk úplně neovlivní pracovní cesty po Norsku a na Island, které bývají časově

náročně. Soukromý čas je proto třeba plánovat, což platí o to víc, o co máte větší rodinu.

Jaké jsou Vaše koníčky? Jak trávíte svůj volný čas?

Právě s rodinou. V Čechách jsme byli zvyklí trávit volný čas na venkově. Během covidu tam naše děti byly více než v Praze. Kluci potřebují prostor a proto vyrážíme z města, kdykoli je to možné. Ostatně norská příroda nám k tomu dává nepřeberné možnosti. V létě jsme si pořídili rybářské vybavení a snažíme se proniknout do tajů rybolovu. Jen naše skóre zatím není nijak valné, chytili jsme jen jednu malou ryбку, kterou jsme zase nechali plavat. Po zimě se budeme muset poohlédnout po nějaké rybářské školičce, abychom se v rybaření zlepšili. V tuto chvíli se s dětmi těšíme na zimní sporty.

A když se ptáte na mé koníčky, zajímá mě architektura, design, zahrada. V posledních měsících jsem proto trávil dost času prací na zlepšení stavu budovy ambasády a rezidence, na kterých se podepsal zub času a doba covidu. Není to myslím přehnané konstatování, že naše nemovitosti jsou výkladní skříní českého státu, a tak k tomu přistupuji. Často nejde ani tak o horentní sumy, které musí člověk na opravy získat, ale drobnou každodenní práci, která k údržbě každé nemovitosti patří a za kterou vděčím současným kolegům na hospodářském úseku ambasády.

Máte nějakou oblíbenou knihu od norského autora?

Posláním českého velvyslance je propagovat českou kulturu zde v Norsku, nikoli norskou v Čechách. Jsem proto rád, že po dlouhých letech byla v loňském roce do norštiny přeložena česká kniha, konkrétně román Petry Hůlové Paměť mojí babičce, v norštině „Alt dette tilhører meg“, který s podporou naší ambasády přijela autorka veřejně představit v Oslo. Stejně tak jsem rád, že jsme mohli krajanům a přátelům české kinematografie přinést film Zátopek a několik dalších místních kulturních institucí a osobností podporuje českou kulturu. Velké díky v tomto směru patří Baerum Kulturhus a Kloden Teater.

Jak diplomacii dočasně a případně trvale proměnil covid? Mluví se o celkové změně nastavení společnosti. Lidé hledají více jistoty. Jaká je Vaše zkušenost? A jaké byste případně měl pro to vysvětlení?

Covid přinesl dvě poučení. Jednak jsme začali mnohem

více a přirozeněji používat ke své práci různé videokonference, sdílení dat v reálném čase atd., a uvědomili jsme si, že k produktivní práci není vždy potřeba sedět v kanceláři, občas lze docela dobře pracovat i z domova. To bylo před covidem v české státní správě spíše výjimkou. Tento posun hodnotím jednoznačně pozitivně. Naopak jsme si ale také uvědomili, že skutečné vazby, bez nichž se diplomacie neobejde, není možné dlouhodobě budovat bez osobních setkání. Dám vám konkrétní příklad. Když jsem se před covidem účastnil nějakého mezinárodního jednání, musel jsem tam cestovat osobně, během akce potkal řadu dalších partnerů a odnesl si osobní zkušenost s danou zemí. Během covidu jsem si ve své pracovně pár minut před zahájením schůze zapnul televizi, absolvoval jednání, ale nic dalšího mi to nepřineslo. Což byla jednoznačná ztráta, kterou je nyní potřeba aktivně dohánět. V diplomacii platí, že často se více dohodne na okraj jednání při neformálních rozhovorech s partnery, což videokonference neumožňují.

Oproti komunikaci v jiných jazycích jako ve francouzštině nebo britské angličtině, je norština poměrně přímý nekomplikovaný jazyk. Norové jsou hrdí na svou efektivitu projevující se v písemném projevu používáním řady zkratk a neplýtvání času dlouhými zdvořilostmi. Hierarchie hraje menší roli než v jiných společnostech. Jak tyto faktory ovlivňují Vaši práci jako diplomata?

Veskrze pozitivně. Už jsem to zmiňoval na začátku našeho rozhovoru, že mi v tomto zdejší mentalita vyhovuje. Jednodušší věci se dají vyřídit pouhým telefonátem či emailem, což šetří čas na obou stranách. Tam, kde jsem mírně zdrženlivější, je např. zdejší všeobecně rozšířené tykání a oslovení křestním jménem i mezi lidmi, které člověk v životě nepotkal. O to více mě to zaskočí, když to automaticky přejímají i krajané při našich hovorech v češtině. To je české kultuře cizí, že by si neznámí lidé tykali, tedy když pomíneme minulý režim, kde si všichni „soudruzi“ tykali.

Na jaké akce byste v nejbližší době pozval naše krajané?

V novém roce si připomeneme hned několik významných výročí, ať už půjde o Rok české hudby jako připomínka 200 let od narození Bedřicha Smetany. Ostatně pro řadu dalších českých hudebních veličanů

jsou roky končící na 4 významné, ať už z osobního hlediska nebo z hlediska jejich tvorby Rovněž tak v příštím roce uplyne 100 let od úmrtí Franze Kafky, k čemuž bychom rádi do Oslo přivezli výstavu. Chci proto věřit, že budeme moci nejen krajanům, ale i norské veřejnosti nabídnout českou hudbu, filmy a zajímavé debaty. S manželkou bychom také rádi navázali na iniciativu TNF v podobě letošního krajanového „setkání napříč generacemi“ připraveného Lenkou Sommerseth a zorganizovali jeho volné pokračování se mj. zapojením českých studentů. Aktuálně přemýšlíme o vhodné formě a věřím, že o něm brzy uslyšíte. V každém případě se

budu těšit na co nejširší účast na našich kulturních akcích a na další setkání s našimi krajanmi.

Děkuji za příležitost podílet se s českými krajanmi žijícími v Norsku a přáteli TNF o naše plány a priority. Vedle české školy je právě váš časopis přesně tím, co bych chtěl během svého působení aktivně podporovat. Věřím, že navzdory tíživé rozpočtové situaci budeme i nadále schopni financovat jeho vydávání.

Za rozhovor děkuje,

Lucie Slengesol Senftová

O české emigraci do Norska

Historicky mají Češi a Norové více společného, než se u nás obvykle ví. Kupodivu jsou si Norové této podobnosti dost vědomi. Vzpomínám, jak mě udivilo, když jsem byl upozorněn na to, že náš novodobý stát vzniknul jen o jednu velkou válku později než stát Norů. Ano, Norsko se po zhruba 400 letech objevilo na mapě Evropy po definitivní porážce Napoleona rozhodnutím Vídeňského kongresu v roce 1814, zatímco naše republika vznikla až rozhodnutím Versailleské mírové smlouvy po téměř 300 letech, kdy jsme byli součástí rakouské říše.

Co tedy především máme společného, je to, že v obou případech se jedná o nepočetný národ, který ve své novodobé historii prožil staletí pod cizí nadvládou. V obou případech původní jazyk nejprve téměř zaniknul, aby byl téměř na poslední chvíli vzkříšen úsilím obrozenců.

Podobností je ovšem více, například ta, že tak jako náš stát v historii opakovaně přicházel o část své populace v různých emigračních vlnách, i Norové ze své země v časech nouze houfně odcházeli za lepším, převážně do Nového světa. Shodou okolností se jich velká část usadila na americkém středozápadě, právě tam, kde zakotvilo i velké množství našich krajanů.

Zatímco v případě Norů skončila emigrace před více jak sto lety, pro nás to byl úkaz, který započal Bílou Horou a s trochou nadsázky trvá dodnes. První čeští emigranti se ve Skandinávii objevili právě po porážce stavovského povstání, což má svoji logiku, protože Skandinávie bývala baštou protestantismu. Navíc Švédsko tou dobou mělo ambice, které mohly novou situaci v Čechách po zhruba dvaceti letech zvrátit, čemuž však kupodivu zabránili i sami domácí Češi.

Poté následovalo delší období, ve kterém k žádným výrazným kontaktům nedošlo. To se změnilo až v předvečer druhé světové války, kdy došlo k druhé emigrační vlně, kterou tvořili naši občané židovského původu. Jak známo, až na několik málo světlých výjimek, jako byl třeba Leo Eitinger, skončila tahle vlna tragicky.

Krátce po válce, konkrétně po komunistickém převratu v únoru 1948, přišla do Norska další, tedy už třetí várka českých utečenců. Tentokrát to byli nejen lidi, kteří byli v přímém ohrožení, ale i ti, kdo s převratem jednoduše nesouhlasili a neviděli v dohledné době žádnou vyhlídku k nápravě.

Výraznou osobností mezi nimi byla paní Anna Kvapilová z okruhu Dr. Milady Horákové, která byla za války zatčena a vězněná v Ravensbrücku. Tam byla spolu s Norkami, které jí pomohly dostat se po Únoru 48 do Norska. Jejich úsilím vznikl v roce 1950 norský spolek

Norsk-Tsjekkoslovakisk Hjelpeforening (NTH), jehož účelem bylo pomáhat československým emigrantům. Spolek měl kolem 300 členů, téměř výhradně Norů. Tajemnicí byla paní Kvapilová, vedený byl starostou Osla Albertem Nordengenem.

Náplní spolku byly dva druhy činnosti. Za prvé pomáhal dostat do Norska Čechy z utečeneckých táborů v Evropě (málokdo emigroval cíleně do Norska), zvláště těm, kteří měli malé šance přijetí v jiných zemích, např. kvůli nemoci. Hlavní náplní spolku ale byla pomoc českým dětem v západních zemích.

Ve spolupráci s vatikánským střediskem Velehrad se pořádaly letní tábory s výukou češtiny a vlastivědy, kterými mezi lety 1953 až 1975 prošlo 1360 dětí ze západní Evropy a USA. Financováno to bylo z norských zdrojů, sbírek atd. V roce 1968 byla každoroční celonárodní sbírka věnována spolku a z ní byla zakoupena jednak část nového bloku v Høllandsgate, poskytující ubytování nově příchozím, a také nemovitost ve Storsandu, ve které se od té doby pořádaly dětské letní tábory.

Po ruské okupaci Československa v r. 1968 dorazila do Norska už čtvrtá vlna českých a slovenských emigrantů. Jejich situaci do určité míry usnadnila existence NTH, a proto tehdy vlastní čl. spolek nevznikl, nebyl prostě důvod. Není od věci zmínit, že mezi nově příchozími a dřívějšími emigranty panovala zpočátku nedůvěra, zvláště ze strany starousedlíků. Je to dost pochopitelné – my, kteří jsme tehdy přicházeli, jsme za sebou měli dvacet let v režimu, který oni nikdy nezažili. To se ale záhy vyřešilo, stačilo několik setkání, aby nedůvěra pominula, byli jsme přece všichni na stejné lodi! Patří sem taky podotknout, že až na jednotlivé výjimky (např. Honza Kristofori, který si pobyl v komunistickém kriminále), naše generace neměla právo žádat v Norsku o asyl, což dost kontrastuje se současným stavem. Namísto toho jsme byli vybaveni provizorním pasem zdůrazňujícím, že nejsme norskými občany, ale hlavně jsme obdrželi pracovní povolení, což bylo to zásadní. Po uplynutí asi sedmi let pak šlo zažádat o občanství a zbytek byl už více méně formalitou. Pikantní při tom

bylo, že ačkoliv v tehdejší době nebylo v Norsku povoleno dvojí občanství, Češi byli výjimkou, protože československé občanství nám bylo čl. úřady ponecháno za trest.

Až po pádu komunismu vzniklo v únoru 1990 zcela spontánně Forum Norge-Tsjekkoslovakia. Nejenže už bylo na čase nahradit spolek odcházející generace, ale hlavně vznikla úplně nová situace, která to vyžadovala.

S českou pomocí byla nejprve uspořádána výprava na první svobodné volby do Prahy, hlavně se však záhy začala organisovat potřebná pomoc Československu: masové zasílání kancelářských potřeb Občanskému Fóru a především velké množství pomůcek zdravotně postiženým. K tomu poslednímu byly vytvořeny provizorní sběrný po celé zemi a sjednán odvoz kamiony. Také byl založen spolkový časopis, který vychází dodnes (tenkrát nebyl internet ani mobily). Po rozpadu ČSR se v roce 1993 oddělili Slováci a spolek se přejmenoval na Tsjekkisk-Norsk Forum. Tohle všechno, i další vývoj, dokumentuje podrobně archiv časopisu na webové stránce TNF.

I když se občas pořádaly dětské srazy (např. na Mikuláše), šlo hlavně o setkávání všech (schůze, výlety, plesy atd.), což dost kontrastuje s tím, čím se primárně zabývá spolek dnes a co nejspíš vedlo k tomu, že až donedávna nedošlo k setkání obou generací příchozích.

Tohle všechno samozřejmě probíhalo v době, kdy do Norska začala proudit už pátá vlna Čechů, kterou ovšem na rozdíl od předchozích nelze nazvat emigrantskou, protože emigrant je člověk odcházející do neznáma s jedinou jistotou: tam odkud odchází, se už nemůže nikdy vrátit. A to není případ současných příchozích z Česka, natož tzv. migrantů z cizích kontinentů.

Závěrem bych chtěl ocenit plynulé převzetí spolku novou generací, jakož i samozřejmě pokračování v jeho činnosti, kterou je podpora české komunity v Norsku, tam kde je to momentálně nejvíc zapotřebí!

—
Karel Babčický

Nasazení dělníci se nechávali během pobytu v Norsku fotografovat u místních fotografů. Snímky posílali domů a dávali příbuzným naději, že se jim v této vzdálené zemi daří dobře. Foto: (Sbírka Noráci, FF UK / Pozůstalost J. Novotného).

České stopy v okupovaném Norsku – příběh nasazených pracovníků

Norsko se za druhé světové války stalo místem, kam nacisté zavlékli přes sto třicet tisíc cizinců. Největší počet tvořili sovětsí váleční zajatci, dále pak nuceně nasazení civilisté z řady okupovaných zemí. Méně známou kapitolou je služba občanů z Československa, Polska a Francie v uniformě wehrmachtu. Nedobrovolné přesuny pracovníků a vojenských sil, které nacisté využívali pro své válečné cíle, se týkal tisíce občanů Československa.

V Norsku se během války ocitlo minimálně 15 tisíc občanů předválečného Československa. Historicky se tak jednalo o nejrozsáhlejší migraci z našeho území na Sever v novodobé historii. Účastnili se jí tři větší skupiny – židovští uprchlíci, nuceně nasazení dělníci a vojáci

wehrmachtu, dále několik méně početných skupin: političtí uprchlíci, námořníci, čeští vojáci bojující po boku Spojenců a vězni českého původu.

V letech 1938 a 1939 uprchli do Norska s pomocí organizace Nansenhjelpen ohrožení Židé z Československa. Po obsazení Norska a po zavedení protizidovských opatření se v roce 1943 dali opět na útěk, a to v rámci Norska nebo přes švédské hranice, jednotlivci skončili v německých koncentračních táborech. Na území Norska nacisté soustředili početné německé vojsko, které z obavy před spojeneckou invazí udržovali v obrovském počtu. Ve wehrmachtu sloužily i tisíce vojáků původem z Československa. Jednalo se o sudetské a protektorátní Němce a obyvatele

smíšeného česko-německého původu a také o Čechy z oblastí anektovaných k Říši, převážně z Těšínska a Hlučínska. Většinu těchto vojáků německá armáda mobilizovala v rámci povinných odvodů a uniformu wehrmachtu oblékli nedobrovolně. Informace k tomuto málo známému a zamlčovanému tématu včetně databáze vojáků, kteří se vrátili z Norska do Československa, je zpřístupněna na webu Odveleninasever.cz. Poslední skupinu Čechů v Norsku tvořili civilní obyvatelé nasazení na nucené práce v rámci okupanty stanovené pracovní povinnosti. Ti se ocitli severně od Trondheimu na stavbách bunkrů, železnice a další pozemní infrastruktury.

Tento článek shrnuje výsledky výzkumu o nuceně nasazených Čechů, který zaujal nejen českou odbornou a laickou veřejnost, ale i potomky nuceně nasazených. Na norské straně se téma daří zapojit do norské historiografie a několik popularizačních výstav postupně seznamuje s osudem Čechů v Norsku i širší veřejnost.

Práce pro Hitlera na staveništích v Norsku

Osudy nuceně nasazených Čechů, tzv. Noráků, jak nasazení sami sebe nazývali, zdokumentovalo Oddělení skandinavistiky Filozofické fakulty UK, které se dlouhodobě věnuje výzkumu česko-norských vztahů za druhé světové války. Pětiletý bilaterální projekt ve spolupráci s NTNU přinesl řadu pozoruhodných publikačních výstupů jak na české, tak i norské straně. Popularizační portál včetně databáze téměř dvou tisíc nasazených je k dispozici na webové stránce www.noraci.cz. K tématu vyšla v roce 2022 publikace *Posláni na sever. Češi v Norsku za druhé světové války*, která zrekonstruovala český příběh nasazených dělníků.

Na základě archivního výzkumu se podařilo zrekonstruovat životní příběhy téměř dvou tisíců Čechů. Příběh, který pro nasazené začal předvoláním na pracovní úřad a odesláním na práci do Říše, selekcí v tranzitním táboře v Berlíně a přidělením k německým firmám do Norska, pokračoval dramatickou cestou na desítky pracovišť od Trondheimu až po Kirkenes. Materiály získané také z pozůstalostí nasazených Čechů umožnily detailní vhled do pracovních a životních podmínek na různých staveništích v Trondheimu, Narviku, Harstadu i v malých pracovních táborech v Nesna, Hattfjelldalu, na Engeløye, či až u finských

hranic v sámském Karašoku. V těchto místech Němci budovali pobřežní opevnění, bunkry a pozemní infrastrukturu a soustředili sem pro nedostatek místní síly rozsáhlou zahraniční pracovní sílu. Na staveništích se potkávali pracovníci z mnoha zemí.

Jak přežili otrockou práci, drsné životní podmínky, nuznou stravu a vůbec práci pro nepřítele – jak ji Češi někdy nazývali? Strategie přežití se různily. Někteří záměrně pracovali pomalu a nedbale. Zahraniční dělníci se v rámci svého pracovního kolektivu navzájem povzbuzovali. Někteří jedinci se odhodlali utéct a překročit za života nebezpečných okolností švédskou hranici. Ti, kterým se to povedlo, se ve Švédsku dobrovolně přihlásili do československé exilové armády a některým z nich se skutečně podařilo dostat do Británie a bojovat po boku Spojenců proti nacistům. Mnoho nasazených se nevrátilo z dovolené, na kterou odjeli domů po roce práce v Norsku. Pod hrozbou vysokých trestů se skrývali. Většina ovšem musela pracovní pobyt v Norsku přečkat. Někteří si z práce v drsné arktické krajině odnesli zranění, podlomené zdraví a více jak desítka jich v Norsku zahynula.

Tvrdé životní podmínky jim zpestřoval kontakt s místními obyvateli. Češi směli ve volných chvílích trávit volný čas mimo pracovní tábor a setkávali se s Nory. Ti jim od začátku vyjadřovali sympatie, zvali je do rodin, dávali jim jídlo a dodávali pocit sounáležitosti porobeného národa. Češi s norskou mládeží navázali přátelství, a někteří dokonce i milostné vztahy.

Přátelství až za hrob

Většina nasazených Čechů několikaletý nucený pracovní pobyt v Norsku přežila a dočkala se tam německé kapitulace. Připojili se k místním oslavám konce války – nevyjímaje poválečný 17. květen a návrat norského krále. Repatriace znamenala dlouhý logistický a administrativní proces, který řídili českoslovenští repatriační důstojníci. Pro nasazené znamenal i čtyřměsíční čekání, než se na podzim 1945 dostali domů. Dlouhé čekání jim však přineslo mnoho volných dnů, které využívali k prozkoumávání norské přírody, navazování a utužování přátelství s Nory a intenzivnímu prožívání milostných vztahů. Před návratem domů došlo dokonce k uzavření asi čtyřiceti manželských svazků, ze kterých se později narodily děti.

Po návratu se Češi nasazení v Norsku rozprchlí do svých domovů, doháněli studia, vrátili se ke své práci. Válečná léta strávená v Norsku se jim pevně zapsala do paměti a na norské přátele, a zvláště na své přítelkyně, nezapomněli. Věřili, že se s nimi brzy setkají, někteří plánovali se do Norska vrátit natrvalo. Plány jim zhatil komunistický převrat v Československu.

Nasazení si mezi sebou vytvořili silné přátelské vazby. V pracovních kolektivech prožili válečné útrapy, ale i příjemné poválečné chvíle. Ve stejných pracovních oddílech do Norska odjeli a společně se odtamtud vrátili. Zároveň spolu poznávali nová místa, krásnou severskou přírodu a místní obyvatele. Někteří v Norsku společně pohřbili své české kamarády. Mezi sebou vytvořili vazbu, jaká existuje u školních či vojenských kolektivů. To byl důvod, proč se po návratu scházeli – nejdříve neformálně a s postupem času i organizovaně. Na srazy Noráků, které vyvrcholily v 80. a 90. letech 20. století, se sjížděly stovky účastníků. Po roce 1989 získala setkávání punc svátečních shledání pamětníků, na která byli zváni i zástupci norského velvyslanectví. Setkání se stala místem, kde postupně sdíleli svůj společný válečný prožitek i mimo svou pamětnickou skupinu.

Oživení příběhu Noráků v covidových letech

Ne všichni nasazení měli chuť o svém válečném pobytu v Norsku vyprávět. Někteří zanechali jen torzovité informace, protože na tuto válečnou epizodu chtěli zapomenout, jiní své zážitky z Norska vyprávěli jen nejbližší rodině a přátelům. Uchovaly se nejen vzpomínky, ale i deníky, dopisy, fotografie a různé suvenýry včetně pohledů, mapiček a obrázků, které příbuzní dones doma opatrují. Norská stopa byla totiž pro nasazené něčím zvláštním, na co vzpomínali celý život, a tuto stopu zanechali, ač ne vždy jasně artikulovanou, i u svých potomků.

Dochované materiály se staly klíčové pro odborné zmapování celého příběhu nasazených Čechů v Norsku. Podařilo se propojit individuální příběhy s příběhem české skupiny v celé šíři a válečných souvislostech obou okupovaných národů.

Spolupráce s potomky probíhala během dvou covidových roků, kdy se autorka se svými studenty našla zkontaktovat potomky nasazených. Běžné kanály

komunikace nefungovaly, navíc starší generace tehdy nepoužívala sociální sítě. Jako prozřetelný se ukázal nápad poslat dopisy na staré válečné adresy získané z pracovních karet nasazených Čechů uložených v Národním archivu v Oslo. Dopis zprostředkoval potomkům prosbu o poskytnutí písemných pozůstalostí k výzkumu. Byla zde totiž naděje, že v menších obcích by mohli na válečných adresách stále žít příbuzní či známí, kteří by pomohli s dohledáním výzkumných materiálů. V covidové době, kdy širší rodiny žily odděleně, ovšem citově k sobě více semknuté, dopisy zafungovaly. Desítky rodin na dopisovou výzvu zareagovaly. Mladší potomci nasazených se začali ozývat na základě zpřístupnění online databáze na webu Noraci.cz.

Autorka se tak propojila se dvěma stovkami rodin, u kterých norská stopa válečných let setrvala v rodinné paměti dodnes. Šlo většinou o rodiny v Čechách a na Moravě, ozvalo se i několik rodin z Norska. Podařilo se dopátrat i jednoho žijícího pamětníka, který v říjnu 2023 oslavil sto let.

Vzácná spolupráce s potomky dala podnět k získání mnoha materiálů, které se zužitkovaly i v rámci panelové a fotografické výstavy Posláni na sever. Výstava s fotografickými portréty rodin pamětníků po tři roky putovala po českých a moravských knihovnách a. Tento soubor dvaceti portrétních fotografií potomků nasazených představuje životní muzeích příběhy jednotlivých nasazených. K výstavě vznikly dva katalogy (Posláni na sever: 15 příběhů, vydáno r. 2021; Posláni na sever: 20 příběhů, vydáno r. 2023).

Výstava byla naposledy představena v lednu 2024 v Národním archivu ČR na Chodovci. Do této instituce byly také předány výzkumné materiály – ke zpracování a uchování pro další generace badatelů a potomků. Zde byly také předány

Česká válečná stopa v Norsku

Příběh Noráků se v českém prostředí díky publikačním výstupům i mediálnímu zájmu dostal do širšího povědomí. Doplnil tak rozsáhlý výzkum o totálním nasazení Čechů v Říši a otevřel téma paměti o nucené práci u potomků nasazených. Výzkum inspiroval některé potomky k tomu, aby se norským příběhem svého příbuzného blíže zabývali. Dohledávali napříč rodinou

další vzpomínky a sestavovali životopisné medailonky, které jsou spolu s dochovanými pozůstalostmi průběžně zveřejňovány na portálu Noraci.cz. Někteří potomci se již vypravili do Trondheimu, Narviku a nedávno i do Harstadu na místa spojená s nasazením jejich příbuzného.

Popularizace výzkumu o nasazených Čechách se v Norsku věnují dvě aktuální výstavy. V květnu 2024 v Oblastním muzeu v Trondenesu u Harstadu (Sør-Troms Museum – Trondenes) byla rozšířena stálé expozice o druhé světové válce v regionu, které nově představuje i příběh nuceně nasazených Čechů na stavbě tzv. Adolfkanonen. Další novinkou je dočasná výstava v sámském muzeu v Karašohku, která představuje fotografie pořízené českými nasazenými dělníky. Ti na nich zaznamenali svůj strastiplný život v Arktidě a podařilo se jim také zdokumentovat sámské vesnice i obyvatele v létě 1944, tedy pár měsíců předtím, než oblast srovnala se zemí ustupující německá armáda. Unikátní fotografie, které se dohledaly 80 letech po válce, zvláště uvítaly sámské paměťové instituce a místní Sámové, kteří se v rámci facebookových skupin zapojili do identifikace portrétovaných osob.

Obálky publikací vydaných v roce 2024 na téma nucené práce Čechů v Norsku. První norský psaná publikace vydalo Falstadsenter v norštině. Sámsky a česky publikace *Česko-sámské vztahy* pak představuje tematiku nucené práce Čechů i pro sámskou společnost, která o nasazení Čechů v jejich regionu příliš neví. Obě publikace jsou ke stažení na webu Noraci.cz.

Jaroslav Šimr se narodil v roce 1923 a žije na Plzeňsku. Je posledním žijícím pamětníkem na nucenou práci v Norsku za druhé světové války. Byl nasazen jako mechanik na železnici u norskó-švédské hranice. (Foto: Vojtěch Vlk)

Jedinečné materiály, které projekt shromáždil, obsahují tisíce válečných snímků, dopisů a válečných deníků a ukazují, že i 80 let po skončení války lze odkrýt novou perspektivu transnacionální migrace. Dokládají, jak se Norsko za války stalo mnohonárodnostním pracovištěm Evropy a jak tuto práci zahraniční dělníci prožívali. Válečný pobyt v Norsku je ovlivnil na celý život. Jejich osud však dlouho opomíjela jak česká, tak norská historiografie. Ukazuje se, že česko-norské vztahy byly v době války mnohem intenzivnější a rozmanitější, než se dosud vědělo.

Vendula V. Hingarová přednáší skandinávské dějiny a kulturu na Oddělení skandinavistiky FF UK v Praze a zabývá se česko-norskými vztahy za druhé světové války. Je autorkou webových stránek Noraci.cz a spoluautorkou publikace a výstavy *Poslání na sever: Češi v Norsku za druhé světové války* (2022). V roce 2024 vydala s norskými historiky publikaci *Gråzoner i norsk okkupasjonshistorie. Tsjekkiske tvangsarbeidere i Norge* a se sámskými odborníky česko-sámský katalog k výstavě *Sámi-Čehkkalaš oktavuodat /Česko-sámské kontakty za druhé světové války*.

Potomci Antonína Holuba z Luk nad Jihlavou uchovávají norské vzpomínkové album, pohlednice a pletené rukavice. K Norsku mají díky dědečkovu vyprávění zvláštní pouto. (Foto: Vojtěch Vlk)

Nevšední zážitky během válečného cestování severní Evropou zaznamenávali do deníků a dopisů. (Sbírka Noráci, FF UK / Pozůstalost J. Hoffmana)

(vlevo dole)
 Totální nasazení znamenalo pro občany protektorátu pracovní povinnost pro Říši. Nemohli si určit dobu, místo ani pracovní zařízení. Většina nasazených v Norsku vykonávala řemeslné či pomocné manuální práce. (Pozůstalost J. Kadlec, Boskovice)

(vpravo dole)
 Po návratu domů udržovali nasazení kontakt se svými norskými přáteli. Jen několika málo z nich se poštěstilo je v 60. letech 20. století navštívit. (Pozůstalost J. Buchtík, Foto: Vendula V. Hingarová)

Mesiac autorského čítania v Rómerovom dome. Hostia: Jorn Lier Horst a Juraj Červenák Moderoval Patrik Garaj a tlmočila Petra Mikulášová. Foto: Karla Šavrtková

Keď trelandsgrense alebo trojmedzie nie je len geografický pojem

Podľa informácií na švédskej Wikipédii vraj existuje na našej Zemeguli 176 trojmedzí - teda miest na pevnine, kde sa schádzajú hranice troch štátov. Stiftelsen Solgløtt však aj po vyše 40. rokoch svojej existencie predstavuje podobné trojmedzie naprieč geografickými hranicami; od svojho založenia v 1981 sústavne podporuje dobročinné či iné aktivity v Čechách, v Nórsku a na Slovensku, ktoré majú za cieľ utužovať priateľské vzťahy medzi našimi troma krajinami a tým napomáhať k lepšiemu porozumeniu medzi našimi kultúrami.

Aktivity posledných troch rokov, ktoré Nadácia podporila, sú jasným dôkazom toho, že ani zďaleka nejde len o veľké slová v stanovách nejakého pro-forma

spolku, ale o reálne fungujúcu organizáciu na trojmedzí. Výbor nadácie, pozostávajúci z 2 zástupcov a 4 zástupkyň z našich troch krajín, aktívne reflektuje a podporuje iniciatívy a projekty, ktoré podstatným spôsobom prispievajú k hore-uvedeným cieľom. Výnimkou bol hľadám len rok 2020, kedy Nadácia z dôvodu pandémie neobdržala žiadne žiadosti a teda ani žiadne prostriedky neprerozdělila.

Avšak už začiatkom roku 2021 veľvyslanec Nórskeho kráľovstva v Prahe, Terje B. Englund, kontaktoval Nadáciu Solgløtt v súvislosti s prípravou výstavy fotografií v rámci osláv jubilejného 100. výročia diplomatických vzťahov medzi našimi krajinami.

Z archívov tak Nadácia mohla prispieť zábermi o i aj z legendárnych letných táborov na Storsand.

V druhej polovici roka 2021 sa veci začali hýbať a prišla nová žiadosť z Českej školky v Osle na rok 2022. Hlavná iniciátorka a realizátorka, skúsená a kvalifikovaná pedagogička, Petra Kania, v rámci tohto projektu každé dva týždne pripravuje stretnutia primárne pre česko-nórske deti vo veku 3-5 rokov. Počas nich sa zameriava na aktivity, ktoré majú zlepšiť schopnosť detí komunikovať v českom jazyku, pomôcť im rozšíriť si slovnú zásobu a celkovo zlepšiť si svoje vyjadrovacie schopnosti. V priebehu roka však zďaleka nezostáva len pri týchto stretnutiach: Česká školka sa spolupodieľa na organizácii aktivít v súvislosti s veľkými sviatkami ako napr. Mikuláš, Veľká noc a na mnohých iných aktivitách. Týmto spôsobom priamo-nepriamo aktivuje a inkluuje aj deti nórsko-slovenských rodičov. Ako po iné roky Nadácia tento projekt podporila v plnej miere.

V máji 2022 Nadácia v plnej výške podporila vydanie prvých troch slovenských detských titulov vôbec preložených do nórskeho jazyka. Nezávislé vydavateľstvo Solum Bokvennen, ktoré sa dlhodobo špecializuje na vydávanie vysokokvalitnej literatúry, najmä poézie a drámy, do svojej novej edície literatúry pre deti a mládež vybralo hneď tri tituly zo Slovenska: Marek Vadas - Útek (Flukten), Monika Kompaníková - Hlbokomorské rozprávky (Dyphavseventyr) a Alexandra Salmela - Strom (Treet). Ide o tri z najprekladanejších slovenských titulov vôbec a v rámci projektu dostali priestor popri jedinej skúsenej prekladateľke krásnej literatúry zo slovenčiny do nórsčiny, Eve Dobos, aj začínajúce prekladateľky so svojimi tandemist/k/ami: Petra Mikulášová a Benedikte Bjørge, Petra Konôpková a Anders Nordeng.

Počas Dňa slovenskej kultúry v Osle v novembri 2022 v réžii Ministerstva kultúry SR, boli knihy predstavené tak žiakom dvoch základných škôl v Osle a jedného voksenopplæringu v Bærum, ako aj na samostatnom podujatí za prítomnosti autorov v krásnej knižnici, Deichman Bjørvika.

Ku koncu roka Nadácia obdržala ďalšiu žiadosť Českej školky v Osle o príspevok na nasledujúci rok, ktorá bola tiež v plnej výške podporená.

Keď na prelome rokov 2020-2021 brnenské vydavateľstvo Větrné mlýny spolu s partnerskými organizáciami v Nórsku a na Slovensku prišlo s iniciatívou pozvať Nórsko ako hosťujúcu krajinu na najväčší stredoeurópsky literárny festival Mesiac autorského čítania v 2023, nik netušil, že sa Nadácia Solgløtt stane jedným z jeho hlavných sponzorov. Realizáciu slovenskej časti festivalu v Bratislave pod hlavičkou OZ literarnyklub.sk podporila v plnej miere a svojim logom figurovala na všetkých tlačených i mediálnych výstupoch festivalu.

Počas celého mesiaca júl tak v Brne, Ostrave, Bratislave, Banskej Štiavnici a Prešove vystúpilo dovedna 31 nórske autorov, medzi ktorými figurovali aj mená veľkých prozaikov ako Dag Solstad, Vigdis Hjorth, Nina Lykke či Jørn Lier Horst, no aj viacerí poeti, Erlend Wichne, Alexander Fallo či začínajúci autori. Spolu s 31 slovenskými či českými autormi cestovali z mesta do mesta, aby čítali pre publikum a diskutovali o svojich knihách.

Napokon, aj vďaka tejto podpore zo Solgløtt, sa počas festivalového mesiaca júl podarilo zorganizovať ešte aj stretnutie vydavateľov z Nórska, Čiech, Slovenska, Poľska a Maďarska v Brne, ktoré vytvorilo úrodnú pôdu pre ďalšie stretnutia našich kultúr vďaka knihám. Tie sú totiž dôležitým nástrojom kultúrnej diplomacie, lebo keď sa raz kniha v preklade ocitne v novej, cieľovej kultúre, nielen že ju obohatí, ale stáva sa navždy jej súčasťou. A tak sa na stretnutiach počas festivalu stalo Nórsko cez svoju literatúru organickou súčasťou Čiech a Slovenska a v tejto chvíli už vznikajú iniciatívy, aby sa slovenská a česká kultúra stali naopak prítomnejšími v tej nórskej.

—
Petra Mikulášová, Stiftelsen Solgløtt

PRA
HA

BÆRUM KULTUR HUS

MØT PRAHA

20. jan - 23. juni / Michal Škapa
Utstilling: Code Keeper.

20. jan / Sesongåpning & husfest
Møt Praha-åpning.

21. jan / Bare en frosk
Dukketester for barn fra 2 år.

27. jan / Operapub

15. mar / Kristina Barta Quartet
Et av Tsjekkias fremste jazzband.

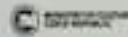
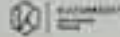
23. mar / Ivo Kahánek
Klavermesteren fremfører bl.a. Smetana,
Dvořák og Janáček.

14. — 15. apr / Baby Laterna
Teater for barn fra 6 mnd.

28. — 29. apr / WHOMAN
Can men also grow into humans? Nyprodusert
forestilling om kjønnsstereotyper.

15. — 16. jun / Antiwords
Symbiose av dans og teater om makt og øl.
Basert på Václav Havels verk Audiensen.

BILLETTER og INFO:
www.baerumkulturhus.no

Program ložského cyklu «MØT PRAHA» v Bærum Kulturhus. Foto: Helena Myklestu

«MØT PRAHA» – Bærum Kulturhus våren 2023

Gjennom 5 år har vi i Bærum Kulturhus rettet oppmerksomheten mot europeiske byer. Gjennom dette prosjektet har vi vist teater- og danseforestillinger, konserter, utstillinger, mat- og vinsmaking etc. fra hver av følgende byer: Lisboa, Wroclaw, Barcelona, Lyon, Glasgow, Antwerpen, Budapest, Reykjavik, Berlin og til slutt, den vakreste byen av alle: Praha.

«Møt Praha» prosjektet ble det siste og avsluttende prosjektet, som dessuten markerte Bærum Kulturhus' 20 års-jubileum. Husets produsenter, med god hjelp av undertegnede (født og oppvokst i Praha), booket inn flere spennende artister. Ekstra midler ble satt av for en reise til Praha for å møte og intervju de artistene som skulle opptre på Bærum Kulturhus' scener. Dette gjorde det ekstra spennende og inspirerende å promotere arrangementene!

«Møt Praha» åpnet 20. januar 2023 med avdukingen av sesongens utstilling «Code Keeper», ved Michal Škapa aka Tron, en av tsjekkisk Street Art og graffiti-scenes aller største kunstnere.

<https://www.baerumkulturhus.no/arkiv/2023-host/utstilling-michal-kapa/>

David Červenka, hadde nettopp ankommet som nyutnevnt tsjekkisk ambassadør til Norge. Dagen før åpningen ble han akkreditert av kongen og han kunne stå for den høytidelige åpningen av «Møt Praha». Dette kastet ekstra glans over kvelden.

I tillegg til Michal Skapas utstilling, som ble vist under hele perioden (januar - juni 2023), ble følgende arrangementer vist på kulturhusets scener:

Bare en frosk - Prostě žába

<https://www.baerumkulturhus.no/arkiv/2023-var/bareenfrosk/>

Operapub fra Praha - sólisté Národní Opery v Praze

Tsjekkiske operavirtuososer og skummende drikke. Čeští operní virtuosoové a pěňivý nápoj.

<https://www.baerumkulturhus.no/arkiv/2023-var/operapub-fra-praha/>

<https://www.narodni-divadlo.cz/en>

Divadlo U staré herečky

Dukketeater for barn fra 2 år.
Loutkové divadlo pro děti od 2 let.
<https://www.divadloustareherecky.cz/>

Baby Laterna

Barneforestilling for barn fra 0-3 år.
Představení pro děti od 0-3 let
<https://www.baerumkulturhus.no/arkiv/2023-var/baby-laterna/>
Laterna Magika
<https://www.narodni-divadlo.cz/en/ensembles/laterna-magika?t=1736225>

WHOMAN

Can men also grow into humans?
Mohou se muži také změnit v lidské bytosti?
De tsjekkiske multikunstnerne Jiri Šimek og Peter Šavel utforsker kjønnsstereotyper.
Čeští multiumělci Jiří Šimek a Peter Šavel zkoumají genderové stereotypy.
<https://www.baerumkulturhus.no/arkiv/2023-var/whoman/>

Ivo Kahánek

<https://www.baerumkulturhus.no/arkiv/2023-var/ivo-kahane/>

Tsjekkias fremste pianist fremførte sine egne favorittverk fra hjemlandet. Vyhlášený český pianista představil svá oblíbená díla ze své vlasti. Na programu byla díla Dvořáka, Smetany, Janáčka, Kabeláče a Martinů.

Kristina Barta Quartet

Det beste fra Prahas jazzscene. To nejlepší z pražské jazzové scény.

<https://www.baerumkulturhus.no/arkiv/2023-var/kristina-barta-quartet/>

Antiwords

En internasjonalt anerkjent og prisvinnende forestilling basert på Václav Havels verk Audiens og dens legendariske filmatisering. Tsjekkiske Spitfire Company var tilbake med denne ikoniske forestillingen om makt og øl. Mezinárodně uznávané a cenami ověřené představení na motivy díla Václava Havla Audience a jeho legendární filmové adaptace Spitfire opět v Bærum Kulturhus s tímto ikonickým představením o moci a pivu.

<https://www.baerumkulturhus.no/arkiv/2023-host/antiwords/>

<https://www.spitfirecompany.cz/o-nas/>

—
Helena Myklestu

Královéhradecké divadlo DRAK všechny moc potěšilo svým zajímavým ztvárněním Antigony. Foto: Tomáš Roček

Divadlo DRAK v Norsku

Vyrážejíc z Hradce Králové, výprava více než 20 členů přijela na svou první návštěvu do Norska hrát Sofoklovu Antigonu do divadla Kloden (<https://www.kloden.no/teater-drak-braker-los/>). Sofoklés, starořecký básník a dramatik známý hlavně svými tragediemi, ji poprvé uvedl v roce 441 př. n. l..

Tragédie Antigona je původně poslední částí trilogie, ve které se jedná o následných společenských otřesech po smrti krále Oidipa. Ten v předchozích dílech mimo jiné zavraždil svého otce a oženil se s vlastní matkou. Toto vydání hry bylo ale zpracováno tak, že i divák, co jej vidí poprvé a nezná historii, se kterou se teď Oidopovi potomci musí vypořádat, se seznámí s kontextem a pochopí situaci, ve které se nachází nejen hlavní postava Antigona, ale také ostatní postavy příběhu.

Zpracování hry se podle samotných herců zaměřuje zejména na věkovou skupinu 12-18, ale je jasné, že kdokoliv na základě příběhu Antigona vzbouření proti autoritě může přemýšlet o tom, jak se realie děje a témata spravedlnosti, ostrakizace a lásky vztahují i k životu dnes.

Zajímavé bylo, jak chytrým využíváním prostoru a světla soubor změnil jeviště. Od pohřbu, dekadentních hostin a intimních hádek v obýváku, až do řeckého podsvětí Hádes s řekou Styx, kde obzvlášť vynikla postava převozníka Chárona. Zvláště pozoruhodné bylo i používání živého plamene na zdůrazňování témat děje.

Šel jsem na představení zvědavý, jak český soubor, který hraje v češtině starořeckou tragédií s anglickými titulky na návštěvě v Norsku, představení pojme. Můžu říct, že to na mě udělalo velký dojem. Představení se povedlo a z tohoto moderního zpracování je jasně vidět, že se za 2500 let vlastně moc nezměnilo.

Královéhradecké divadlo DRAK všechny moc potěšilo svým zajímavým ztvárněním Antigony. Všichni diváci se jistě těší na příští návštěvu.

Představení sklidilo zasloužený potlesk.

Jan T. Bartoň

Foto: Divadlo DRAK, Zdroj: <https://draktheatre.cz/repertoar/do-hajan/>

Do hajan! Poetická groteska o usínání pro nejmenší

Dne 20.9.2023 v 11:00 a 13:00 měli krajané možnost shlédnout inscenaci Do hajan! Divadla DRAK z Hradce Králové. Představení je určeno pro děti od tří let, ale zaujme i mladší školní děti a jejich rodiče, jelikož téma je blízké všem. Jak název napovídá, jedná se o téma usínání.

Autorské představení režisérky Veroniky Poldauch Riedlbauchové a scénáristky Marianny Stránské vychází z vlastních zážitků jmenovaných a dalších divadelních kolegů. Z reakcí dětí v publiku divadla KLODEN bylo patrné, že děj prožívají a představení je baví. Přesto se nemohu ubránit dojmu, že některé scénky již dnešní generace dětí (naštěstí) nechápe. Dokonce si myslím, že by u představení mohlo být varování, že není pro děti, které usínají v klidu a jejichž rodiče se už do pokojíčku

nemusí x-krát za večer vracet. Po zhlédnutí totiž u dětí dochází k přechodnému zhoršení schopnosti usnout. I tak však stojí divadelní kousek za zhlédnutí!

Moderní a minimalistické pojetí scény je příjemnou změnou dětských divadelních představení, dává prostor představitosti, a další rozměr dětským snovým hrám. Akrobatické výkony herců jsou dechberoucí a je patrné, že za precizní souhrou herců i živého hudebního a světelného doprovodu je spousta hodin příprav. Groteskní ztvárnění a univerzálnost situace z denního života každé rodiny s malými dětmi činí divadelní hru úspěšnou kdekoli na světě.

—
Za TNF napsala: Tereza Maňák

Playlist

Bortskjemt enebarn, sesong 1, en roman av Lena Malinovsky

Musikken til sesong 1, 1965 - 1978

Lena Malinovsky • 106 songs, about 5 hr

Spilleliste med musikkreferanser i «Bortskjemt enebarn» ligger på Spotify:

<https://open.spotify.com/playlist/1CiDwwTZ5AAKxJTLMMxxnZ>

BORTSKJEMT ENEBARN

Lena Wallgren Wagner Malinovsky (1965-) er født og oppvokst i Norge. Faren Milan flykta fra tsjekko til Norge i niogfjerdti. Lena er utvikler av språkverktøyet Snakkepakken og utdanna innen pedagogikk og lingvistikk. Nå ferdigstiller hun en biografi med skjønnlitterære trekk. Startskuddet for romanen går i Oslo i femogseksti.

«Skriver for å finne ut hvem Milan egentlig var, og samtidig bli bedre kjent med meg selv. Alltid vært solid planta i Norge, tsjekko-tilhørigheta derimot, har jeg lengta etter hele livet. Regimets forbrytelser ødela mye for familien. Vi snakker generasjoner med splittelse, skepsis og fortelser. Ut fra en mistanke som vokste seg større og større, og et mildt sagt trøblete farsforhold, har jeg jobba for å sette fortida i nytt lys. Med tida til hjelp har godt bevarte hemmeligheter blitt avdekket. Så får det ikke hjelpe at det røsker noe voldsomt til når gammalt grums stiger til overflata. Kan røpe såpass at boktittelen baserer seg på ei livslang løgn. Det skal røpes anekdoter om en intrikat ektemann, en skuffende svigersønn, en krevende far og en vellykka politisk flykning-kompis. Alle har sitt syn på mysteriemannen Milan, og på hverandre. Kun for tsjekkisk-norsk forum, har jeg tilrettelagt et parti fra romanens tidlige del. Vel vitende om at et slikt bruddstykke savner helhet, er håpet allikevel at smakebiten vil gi leseren noe mening».

Those were the days my friend

Det er Praha-vår i åtteogseksti. Milan har bodd i Norge i nesten tjue år nå. I det invaderte fedrelandet hans

danner navnebror Milan Hlavsa bandet «Plastic People of the Universe». Navnet er det Frank Zappa og hans «Mothers of Invention» som gir Hlavsa, året før gir nemlig bassistens idoler ut låta «Plastic People» på albumet «Absolutely Free». Kusina mi Dana i Praha er absolutt fri hun òg, står med kofferten i hånda og foten på stigtrinnet til vogna som skal få henne hundreogfjerdti mil til Oslo.

Milans storesøster Vera somler ikke, sjekker muligheta for visum med én gang Alexander Dubček lar vårsola varme sin vinterbleke nasjon på uvant demokratisk vis: «Kom dere ut nå, tsjekkere, skaff dere etterlengta farge og glød, glem alt av filter og høy beskyttelsesfaktor!». Og der trækker vi inn bremsen, girer ned glorifiseringa et par hakk. Joda, det nye året bærer frø som spirer spede forventninger. Og joda, Vera uttaler definitivt at «mulig livet her til lands vil bli friere nå». Og helt riktig sjekker a mulighetene for å reise til Norge; kun per invitasjon. På et eller annet vis får a instruert Milan om gjeldende prosedyre: «Lillebror, send myndigheta en formell, høflig forespørsel. La det være klinkende klart; du spør autoritetene pent om tillatelse, kunne de være så snille å innfri ønsket ditt om å sende spesifikke familiemedlemmer på et aldri så lite norgesbesøk. Forsikre dem om at du vil forsørge gjestene kostnadsfritt, tilby tak over hodet og føde under oppholdet». Milan gjør som søstera befaler. Han formulerer, sender, venter. Myndighetene mottar, leser, vurderer. Byråkratene er på gli, bevares, men akk så uøvet med silkeføre. Vant til hálke og kronglete omveier, lander papirflyttera på at disse Malinovsky-folka ikke har gjort seg fortjent til

uinnskrenka gjenforening. Skulle tatt seg ut! Hva om reisefølget finner fjellriket i nord så levelig at returen ikke frister? Milan er et levende bevis på dét, Beneš-patrioten våget så sannelig å stikke av fra en arrestordre tilbake i niogførti, skamme seg! Sjefsbyråkraten stempler og vedtar: «For å umuliggjøre et nytt fluktscenario, tillates kun én å reise. Tenåringen anses som minst problematisk å gi slipp på, hu kommer nok tulsende tilbake til mor, far og enkefru bestemor. Og vi må beholde det vi kan av verdier. Jenta får ta med seg valuta tilsvarende hundre norske kroner. Sånn blir det».

Vera fryser, dattera skal ikke ankomme tomhendt, har da æra i behold, men ingen må vite om pengesmuglinga. Umulig å si hvem som kan sladre. Utenlandsreisa gjør naboer og bekjente sensasjonslystne. I Praha har vegga ører. Dana er full av bekymring for at tollvesenet skal finne de skjulte midla. Tankene okkuperes av uforsonlige politirøster: «Jasså, hva er dette for sedler? Avslørt! Din uhørte handling vil medføre store komplikasjoner i hverdagslivet. Du trodde dere hadde det trasig fra før? He, he, fremtidsutsikta ser ikke lystigere ut. Kostnadene rundt reisa er bare ett av mange tap dere nå står overfor!». Mangfoldige timer på passasjetoget «Vindobona» går før skrekkbildene om hardhendt returnering avtar. Så overtar eventyrlysta, fyller søttenåringen med fryd. Hyppla, jernhest, avgårde til onkel Milans snørrike! En elskverdig konduktør stikker hue inn i kupeen: «Får jeg eskortere den unge damen til spisevogna?». Er ikke nei i Danas munn. Hu kikker på menykortet, bestiller kjøttbullar med påttatissmåss, jucer på aldern, får ei halvflaske rød Vagnervá. «Se opp verden, her kommer jeg! DÆJÅ!», hvisker a oppglødd til speilbildet i togvinduet, fire år før Marve Almar Fleksnes blir født. På Østbanehallen venter onkel Milan og tante Anne-Britt. Når Dana setter beina på plattformen, utbryter Milan: «Som en liten Vera». Så frakter han niesa til Økern i hvit Ford Cortina GT 500 med fredstegn-baklykter. Fra bilradioen jubler tjuesyvåringen Jan Erik Vold: «Kulturuke! Rukulture!».

I etterdønninga av gledesrusen da Årnes-jenta Berit Mørdre snyter russera for gullet i Grenoble, har det seg sånn at jeg med ett bor i armkroken til ei ung kusine fra farssida. Å, det er lette sommerdager i Lundliveien. Flagget vaier feststemt. Bringebær og epler kan ikke vente med å bli modne fort nok så vi to kusinene kan slippe å få kart-krampe bak øra. Dana med det pene og

tykke håret virker bekvem med å beslaglegges av ei kontaktsøkende Lena på to og et halvt. Vi leser barnebøker på norsk, så flinke er vi at Cliff Richard overøser oss med congratulations!

Dana og jeg har mer til felles enn lyst hår. Ingen av oss har møtt bestefar Josef. På dette tidspunktet i historien vår vet jeg kun at han døde altfor ung. Har overhørt mamma si at «de forbaskade russera fengsla ham, tok livet av ham, gjorde de, stakkars mann». Bestefar Josef ble aller nådigst innvilga ett besøk per måned av én person om gangen de seks siste åra han levde. Det var ikke mer enn rett og rimelig at bestemor Julie og Vera bytta på privilegiet som Valdice-voktera unna ham. Skulle niesa mi besøkt bestefar på egenhånd, kanskje? Fire år var a, sommeren seksogfemti da de surklete lungene til Prahas kjekkeste mann ikke makta å trekke inn mer av den fuktige lufta i cella han var låst inn i.

Vel, alt har en ende. Og nå, kun måneder før Apollo 8 nøyser seg med ei ukes reise rundt månen, skal Dana ta fatt på retretten, uten å ane det skal a forlate meg i toogtredve år. Mary Hopkins synger forutseende: «Those were the days my friend, we thought they never end, for we were young and sure to have our way». Martin Luther King gjør alt han kan for å trøste Dana og meg der han står på balkongen på Lorraine motell i Memphis, Tennessee. Derfra bivåner han Østbanehallen og min utstrakte arm som forgjeves griper etter Danas fyldige hestehale som vaier sørgmodig ut av et nedtrykt kupevindu. «Det er ikke sikkert jeg kommer dit sammen med dere, men vi skal nå det lovede land», sier Martin Luther. Når King like etter dør av rifleskuddet, tenker Louie Armstrong trist for seg selv: «What a wonderful world».

I Praha frykter Vera at dattera ikke kommer hjem. Engstelsen er ikke grunnløs, i Berlin stopper toget med Dana om bord. Altfor lenge. Det myldrer av uniformer med våpen utenfor kupévinduet. Timene går i åndeløs spenning. Så hviner det i jern. Toget ruller videre gjennom Dresden, inn i hjemlandet, stopper på endestasjonen. Det skraller rustent fra høyttalera idét Dana går av: «Tusen takk for turen, den var riktig bra. Trallallallalla. Pass for dørene, dørene lukkes, noe så til de grader».

Natt til énogtjuende august, få timer etter at Dana kaster seg letta inn i moras åpne armer, da Vera nettopp har sagt «sov godt» til dattera, marsjerer tropper fra Warszawapakt-landa inn. Til gladiatorenes inntogsmarsj; opp og stå, klapp dem inn i manesjen, ta vel imot fem hundre tusen hjernevaska uniformer fra Bulgaria, Polen, Romania, Ungarn, Øst-Tyskland og U.S.S.R! Jammen må

jeg si at Beatles-gutta treffer spikeren på hodet. Når skyvedørene smeller sammen og forsegler grensene rundt landet til Milan nok en gang, gir bandet ut sitt hvite dobbeltalbum og får en giga-hit med «Back in the U.S.S.R.».

—
Lena Malinovsky

Osloviny 29

Obálka

Systém adres v Norsku se může někdy zdát komplikovaný. Pokud je v nějakém sídlišti více domů, za číslem popisným následuje ještě písmeno. Často se takto rozlišují vchody delšího panelového domu anebo řadovky, kde adresa i číslo popisné jsou stejné a jednotlivé vchody se pak liší pouze písmenem. Nevím, jestli podobný systém existuje i v ČR. Nicméně tak se stalo, že se jedněch našich známých příbuzní v Česku zeptali, jakou mají adresu v Oslo. Odpověď byla vcelku jednoduchá: „Naše adresa je Industrigata 4A.“ Tedy slovy Industrigata čtyři A. K velkému překvapení se pak ve schránce objevila obálka, na které bylo poctivě napsáno Industrigata AAAA. Dalším velkým překvapením vlastně bylo, že obálka vůbec došla! Pošťák tímto projevil neuvěřitelnou bystrost. A u mě tím tak trochu napravil pověst norské pošty. (Poznámka: kdysi jsme totiž posílali vánoční přání a i přes to, že jsme napsali na adresu Tsjekkia, přání dorazila až v únoru, protože je omylem nejdříve poslali na Taiwan – viz. jedny z prvních Oslovin). A teď si představte, že my jsme 7 let bydleli v centru na adrese Hammerstadsgate 10A. Tam by se ta Áčka už hůř počítala. A ještě horší by to bylo, když jsme se přestěhovali do našeho prvního bytu na Lindebergveien 13A. Předpokládám, že všechna ta písmenka by na obálce musela být napsaná kolem dokola. Ono nakonec na Lindebergu bylo hodně řadovek. Ulice Lindebergåsen má dokonce číslo popisné 48G. V tom případě by měl odesílatel i pro sebemenší psaní zvážit velikost obálky. To pro jistotu, aby se tam všechna ta Géčka vlezla.

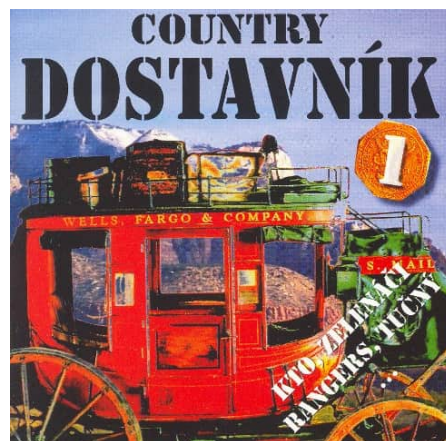
Hitparáda

V rádiu jsem onehdy zaslechl, že Chorvatsko by se mohlo stát součástí evropského hospodářského prostoru. Tím by mohly odpadnout nechvalně známé kontroly a především nekonečné fronty na hranicích. To by mnoho krajanů, mířících každoročně do Chorvatska na dovolenou zcela jistě uvítalo.

Mám s tím vlastní zkušenost. V Chorvatsku jsem byl naposledy před 16 lety. Když jsme po dvou krásných týdnech odpočinku u moře zamířili domů, zůstali jsme uprostřed noci mnoho hodin třet v koloně na hranicích. Rodiče mojí tehdejší přítelkyně měli pro podobné případy nouze v autě balíček CD. Šlo o 12 CD Country hitparády pořízené ze známého TV Shopu. Pustili je, jedno po druhém. A začalo to. Kytary, koně, medvědi, kamarádi, táboráky, mokašiny, pistole, vandr, čundr, western a asi i klandr, spacáky, whiskey a až překvapivé množství šišek. Slyšel jsem to prostě všechno a to bez možnosti spánku nebo úniku.

Po téhle traumatické zkušenosti odmítám do Chorvatska jezdit. Což by se mohlo díky tomu novému nařízení možná změnit.

—
Jindřich

Dětský den 2023

V sobotu a neděli, 2. a 3. září, se na malebném místě Gupu v Askeru konal nezapomenutelný dětský den plný her, soutěží a radosti. Už od odpoledne, kdy akce začínala v 15:00, se kolem malého dřevěného přístřešku, známého jako gapahuk, začaly scházet rodiny s dětmi, aby si užily den plný zábavy na čerstvém vzduchu.

Gapahuk, tradiční norský přístřešek, který je často využíván při výletech do přírody, poskytl ideální zázemí pro všechny účastníky. Děti si okamžitě oblíbily hru na jeho střeše, která se stala místem pro dobrodružné výpravy a skrývačky.

Odpoledne bylo věnováno různým soutěžím, při kterých děti prokazyvaly svou šikovnost a rychlost. Na travnaté ploše před gapahukem se soutěžilo ve skákání v pytlích, házení míčků do dálky a dalších zábavných disciplínách. Atmosféra byla plná smíchu a povzbuzování, rodiče nadšeně fandili a děti se bavily.

Po skončení soutěží nastal čas na zasloužený odpočinek a občerstvení. Na ohništi se rozhořel oheň a všichni se sesedli kolem, aby si opekli šťavnaté špekáčky. Vůně

grilovaného masa se nesla vzduchem a chuťovky mizely z talířů rychlostí blesku.

Večer pak vyvrcholil zpěvem u táboráku. Petra zapůjčila kytaru a brzy se přidali další sboroví zpěváci. Odněkud se objevily i celé tři série Já písničky a za zvuků kytary se začaly linout známé melodie. Děti i dospělí zpívali společně a radostně, oheň příjemně hřál a světlo luceren dodávalo celé scéně kouzelnou atmosféru.

Pro ty, kteří se rozhodli na místě přenocovat, bylo připraveno spaní v gapahuku nebo ve vlastních stanech. Přístřešek nabízel nejen ochranu před nepřízní počasí, ale také místo k odpočinku po celém dni plném aktivit. Na místě byla k dispozici tekoucí voda, venkovní záchod, ohniště a dětské hřiště.

Dětský den v Gupu byl pro všechny zúčastněné krásným zážitkem. Příroda, společnost, hry a zpěv spojily všechny přítomné a vytvořily nezapomenutelný den plný radosti a smíchu. Všichni odcházeli domů s úsměvem na tváři a s přáním, aby se podobné akce konaly častěji.

—
-mgp- a ChatGPT

Gapahuky na Gupu ve Vestmarce, kde se odehrál český dětský den i v roce 2024 už po třetí. Foto: Tereza Maňák

Nezapomenuté setkání s čertem, andělem a Mikulášem. Foto: Martin Grønlien Pejčoch

Mikuláši, Mikuláši!

Mikuláši, Mikuláši,

Navštívíš zábavu naši?

Kdo to řinčí řetězem?

A kdo ještě přišel sem?

Na všechny tyto otázky jsme našli odpovědi na tradiční Mikulášské zábavě, která se konala v Ris Storstua v Oslo. Protože klasický mikulášský víkend, tedy první víkend v prosinci, byl už ve znamení Adventu a příprav na Vánoce, sešli jsme se ve velkých prostorách Riské farnosti v sobotní odpoledne již 25. listopadu.

Přivítal nás krásně vyzdobený sál s chvojím opletenou bránou, která byla připravena pro Mikuláše a jeho družinu. Než k ní ale prošel, čekal na hosty široký kulturní program.

Ten zahájily písně v podání živé kapely složené z muzikantů ze Slovenska, žijících v Norsku tak i z Čechů z jižní Moravy. Hudební skupina si tedy dala příznačný název, Co dům dal. A už první tóny nám ukázaly, že letošní hudební produkce, bude opravdu kvalitní.

Po zahájení přišlo na řadu vystoupení dětí z České školky, které si pro letošní rok vyrobily kostýmy vánočních dárců a zazpívaly, zatančily a přednesly písničky a básničku. Vystoupení se setkalo s milým ohlasem publika, které se k dětem při poslední písničce přidalo potleskem.

Následovalo představení dětí z kroužků Čestina hrou a Česká gramatika, které nám přednesly básničku s pohybovým doprovodem a zazpívaly písničku Pásli ovce Valaši za doprovodu naší kapely. Vystoupení se dětem velice podařilo a přispělo k navození té pravé mikulášské atmosféry.

Zatímco se hudba českých vánočních koled mísila s hovorem dětí a dospělých, měli jsme možnost prozkoumat i další místa připravená pro veselí. Nedílnou součástí každé oslavy je samozřejmě jídlo, a to nechybělo ani tentokrát. Pro rodiče i děti byl uvařen výborný český guláš, ke kterému nechybělo ani české pivo, mlsné jazyčky si přišly na své při ochutnávání různých druhů bábovek, buchet, perníčků a vánočního cukroví.

V další místnosti pak na nás čekala pečlivě nachystaná vánoční dílna, ve které si mohly děti vyrobit například krásné svícny z jablíček. Tvoření poklidně doplňovalo mnoho různých knih, které ležely kolem, připravené na to, že si je někdo odnese domů a přečte. Knižní swap byl oblíbený a nejedna rodina odjela z letošní Mikulášské zábavy s knížkou domů.

Ale co to? Všechny děti naráz přestaly zapichovat svíčky do jablíček, odložily rozečtené knížky a utíkaly směrem k hlavnímu sálu. Tam pomohly svým kamarádům volat na Mikuláše.

«Míííííkkúúúúúllááááášííííí» «Míííííkkúúúúúllááááášííííí»

A opravdu, on je uslyšel. Z oken jsme mohli pozorovat tři pomalu se přibližující postavy, jejichž siluety se zostřily v kuzelech světel lamp. Byli to oni. Mikuláš v červeném s vysokou mitrou na hlavě vstoupil první. A hned už musel krotit čerta, který se rozeběhl po sále, aby zjistil, jestli jsou zde nějaké zlobivé děti. Celou skupinu uzavíral krásný a mírumilovný anděl.

A než stačili projít bránou a usadit se na svá křesla, už se v sále vytvořila dlouhá fronta nedočkavých dětí. Děti, které zpívaly, recitovaly, byly potichu, byly v pohodě, trošku se ostýchaly a možná měly respekt. Děti, které s Mikulášem mluvily česky, norsky, anglicky, prostřednictvím svých maminek, tatínek nebo sourozenců. Děti, kterým možná Mikuláš řekl něco, nad čím by se měly zamyslet a co by mohly zlepšit. Děti, které scházely po schodech s úsměvem na rtech a

mikulášskou nadílkou, kterou dostaly od vlídného anděla. A čert? Ten tam s nimi byl taky, ale řetězem moc neřinčel. Dětem věnoval šmouhu na tvář pro štěstí a jako známku toho, že si pamatuje, co Mikulášů slíbily.

Za zvuků českých, slovenských i mezinárodních písní se děti, společně se svými rodinami, spokojeně odebraly do svých domovů, aby je mohli vystřídat noví hosté večera. Zábava totiž zdaleka nekončí. Letos byla naplánována večerní akce pro dospělé, kteří mohli posedět, zapívat a zatancovat na známé melodie z domova i ze zahraničí.

A Mikuláš? Ten se mezitím s andělem a čertem vydal dál na svou pouť. Uši měl bedlivě nastrožené, kdyby náhodou uslyšel nějaké děti volat jeho jméno. Až se rok s rokem sejde, budeme zase tam, vyvolávat jej a netrpělivě vyhlížet, jestli k němu naše hlasy doletěly. A jestli chcete, můžete být při tom i Vy.

—
Petra Kania, vedoucí České školky

foto: Leo Mendelez

Adventní setkání 2023

Dne 15. prosince 2023 proběhlo na půdě českého velvyslanectví adventní setkání. Během něhož měli naši krajané možnost se zúčastnit bohoslužby, která byla pod vedením vojenského kaplana Mgr. Jaroslava Zoubka. Samotné setkání bylo laděno komorně s adventní atmosférou. Dokonce nechyběly ani tradiční české koledy, které byly vhodně zakomponované do celé bohoslužby. Díky tomu mohli i ti nejmladší pocítit

příchod Vánoc a zažít českou sváteční náladu. Po bohoslužbě byla zároveň přichystaná beseda s vojenským kaplanem, který vyprávěl o svých zážitcích z misí. Zúčastnění jistě ocenili i pohoštění, které bylo připraveno velvyslanectvím.

—
Eliška Solem

Kaplan Mgr. Jaroslav Zoubek sloužil bohoslužbu doprovobenou tradičními českými koledami. Foto: Miroslav Hletko

STANOVY SPOLKU ČESKO-NORSKÉ FÓRUM

24. 4. 2024

1. Vznik

Spolek Fórum Norsko-Československo byl založen dne 10. 2. 1990 v Oslu, Norsku. Po rozdělení Československa se v roce 1993 spolek přejmenoval na Česko-norské fórum (dále také jen „spolek“ nebo „TNF“).

2. Účel

Spolek Česko-norské fórum má za cíl podporovat česko-norskou spolupráci a sdružovat osoby mající vazbu nebo zájem o Česko.

3. Členství

Členství ve spolku je otevřené všem, kteří respektují cíle a stanovy spolku. Členství vzniká odesláním vyplněné přihlášky a zaplacením členského příspěvku.

4. Výroční schůze

Výroční schůze je nejvyšším orgánem spolku. Koná se každoročně nejpozději do konce měsíce dubna. Výroční schůzi svolává stávající výbor, a to písemně a minimálně tři týdny před konáním schůze. Svolání obsahuje zejména program schůze a dokumenty k projednání. Program schůze zahrnuje:

- A. ustavení výroční schůze
- B. projednání výroční zprávy
- C. předložení účetní rozvahy
- D. projednání a schválení rozpočtu
- E. volby:
 - výboru
 - předsedy spolku
 - dvou členů volební komise
- F. projednání došlých návrhů.

Ustavení výroční schůze by mělo obsahovat: volbu předsedy schůze, zapisovatele, 2 ověřovatelů zápisu a schválení programu jednání.

Návrhy k projednání výroční schůzi musí být výboru doručeny nejpozději dva týdny před konáním výroční schůze. Kompletní program jednání musí být členům k dispozici nejpozději jeden týden před konáním výroční schůze. Výroční schůze se nemůže zabývat návrhy, které nejsou uvedeny na programu, pokud o to nepožádají ¾ přítomných členů.

Hlasovací právo na výroční schůzi mají všichni členové TNF, kteří jsou plnoletí a jsou přítomni nebo zastoupeni na základě plné moci (dále jen „členové TNF s hlasovacím právem“). Výroční schůzi vede zvolený předseda schůze a může jím být pouze člen TNF.

Usnesení se přijímají většinou hlasů členů TNF s hlasovacím právem s výjimkou záležitostí upravených v bodech 9, 10 a 11 těchto stanov. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy TNF s výjimkou bodu C) předložení účetní rozvahy, bodu D) projednání a schválení rozpočtu a bodu E) volby.

Na schůzi je veden zápis z programu jednání výroční schůze. Zápis podepisuje zapisovatel a dva ověřovatelé. Zápis se posílá členům spolku do čtyř týdnů po konání schůze.

Mimořádná výroční schůze se koná na přání výboru nebo na písemnou žádost minimálně 30 % členů. Pro mimořádnou výroční schůzi platí stejná pravidla jako pro řádnou výroční schůzi.

5. Výbor

Výbor má minimálně tři členy, kteří vykonávají funkce předsedy, místopředsedy, pokladníka a zapisovatele. Funkce pokladníka a zapisovatele lze kumulovat s ostatními funkcemi. Na výroční členské schůzi může výbor navrhnout vyšší počet svých členů. Předseda výboru je zároveň předsedou TNF.

Předseda výboru je volen na jeden rok, ostatní na dva roky. Každý rok je volen minimálně jeden člen výboru. Pokud má více členů stejně dlouhé funkční období, rozhoduje los, kdo z nich ve výboru skončí. Maximální délka členství ve výboru je souvislých šest let.

Výbor zejména naplňuje usnesení výroční schůze, spravuje finanční i jiný majetek spolku a reprezentuje spolek vůči třetím osobám. Zavazovat TNF může pouze předseda či místopředseda spolku.

Výbor se svolává na žádost předsedy nebo jiného jeho člena. Výbor je usnášeníschopný, je-li přítomen předseda nebo místopředseda a minimálně dva další členové výboru. Má-li výbor pouze tři členy, musí být přítomni všichni. Rozhodnutí jsou přijímána většinou hlasů členů výboru. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy a v jeho nepřítomnosti hlas místopředsedy. Z jednání výboru je veden zápis.

Je-li potřeba, může mít spolek pracovníka, který bude pracovat podle instrukcí vypracovaných výborem.

6. Členské schůze

Na členských schůzích se mohou projednat všechny záležitosti, které nejsou předepsané výroční schůzi. Členské schůze svolává výbor minimálně dva týdny před konáním schůze. Záležitosti, které se mají projednat na schůzi, musí výbor obdržet nejpozději týden před konáním členské schůze.

Členská schůze může přezkoumat usnesení výboru, pokud to nejsou body, které může schválit pouze výroční schůze.

7. Komise a pracovní skupiny

Výroční schůze nebo výbor může založit komise a pracovní skupiny. Tyto pracují samostatně, avšak podle pravidel výroční schůze nebo výboru. Komise a pracovní skupiny mohou být rozpuštěny pouze orgánem, který je založil.

8. Členské příspěvky a účetnictví

Výši členských příspěvků stanovuje výroční schůze vždy na nadcházející kalendářní rok. Člen, který nezaplatí členský příspěvek do konce roku, dostane minimálně jedno písemné varování a poté bude jeho členství ukončeno.

Účetnictví spolku se vede za kalendářní rok a revidují ho dva revizoři, kteří jsou vybráni ze členů spolku.

9. Odhlášení – vyloučení

Informace o ukončení členství v TNF se podává písemně. Členové, kteří by svým chováním mohli poškodit spolek nebo jeho ostatní členy, mohou být vyloučeni. Vyloučit člena může pouze výroční schůze nebo členská schůze, pokud pro vyloučení hlasuje $\frac{2}{3}$ většina členů TNF s hlasovacím právem.

10. Změna stanov

Změnit stanov může pouze řádná výroční schůze a pro schválení změn je třeba hlasů $\frac{2}{3}$ většiny členů TNF s hlasovacím právem. Výbor má možnost požadovat, aby schválení takové změny stanov řádnou výroční schůzí bylo ještě projednáno na mimořádné výroční schůzi. Ta se koná do dvou měsíců po řádné výroční schůzi, na které byly dané změny přijaty.

11. Zánik

První usnesení o zániku spolku se přijímá na řádné výroční schůzi $\frac{2}{3}$ většinou členů TNF s hlasovacím právem. Poté musí být minimálně tři měsíce později svolána mimořádná výroční schůze, která odhlasuje konečné usnesení o zániku. Usnesení se přijímá $\frac{2}{3}$ většinou členů TNF s hlasovacím právem. V případě zániku spolku rozhodne řádná a mimořádná výroční schůze o použití finančních prostředků a majetku spolku.

12. Jazykové verze

Stanovy se vyhotovují v českém jazyce a v překladu do norštiny.

VEDTEKTER FOR FORENINGEN TSJEKKISK-NORSK FORUM

24. 4. 2024

1. Etablering

Foreningen Forum Norge-Tsjekkoslovakia ble stiftet den 10. 2. 1990 i Oslo, Norge. Etter Tsjekkoslovas opplysning i 1993 skiftet foreningen navn til Tsjekisk-norsk forum (heretter kalt «foreningen» eller «TNF»).

2. Formål

Foreningen Tsjekisk-norsk forum har til formål å arbeide for å støtte norsk-tsjekisk samarbeid og skape et felleskap for personer med tilknytning til eller interesse for Tsjekia.

3. Medlemskap

Medlemskap i foreningen er åpent for alle som respekterer foreningens formål og vedtekter. Medlemskapet etableres ved innsending av innmeldingsskjema og betaling av medlemskontingent.

4. Årsmøte

Årsmøtet er foreningens øverste organ. Det avholdes hvert år, senest innen utgangen av april måned. Det innkalles skriftlig av det sittende styret med minst 3 ukers varsel. Med innkallingen følger dagsorden og saksdokumenter.

Årsmøtets dagsorden omfatter:

A. Konstituering av årsmøtet

B. Årsberetning

C. Regnskap

D. Budsjett

E. Valg av:

- styre

- styreleder

- 2 medlemmer til valgkomiteen

F. Innkomne forslag.

Konstitueringen av årsmøtet skal bestå av: valg av møteleder, protokollfører, to personer til å godkjenne protokollen og godkjenning av dagsorden.

Forslag som ønskes behandlet på årsmøtet må være styret i hende senest to uker før årsmøtet. Fullstendig dagsorden må være gjort tilgjengelig for medlemmene senest én uke før årsmøtet avholdes. Årsmøtet kan ikke behandle forslag som ikke står på dagsorden med mindre $\frac{3}{4}$ av medlemmene som er til stede ber om det.

De som har stemmerett på årsmøtet, er fremmøtte medlemmer over 18 år eller representanter med fullmakt fra medlemmer (heretter kalt «TNF medlemmer med stemmerett»). Årsmøtet skal ledes av møteleder valgt av årsmøtet. Møteleder må være medlem av TNF.

Beslutninger fattes ved alminnelig flertall, med unntak av pkt. 9, 10 og 11 i vedtektene. I tilfelle stemmelikhet avgjør stemmen til styrelederen for det sittende styret, unntatt punkt C) regnskap, D) budsjett og E) valg.

Det skal føres protokoll fra årsmøtet. Protokollen underskrives av protokollfører og 2 medlemmer som er valgt til å godkjenne protokollen av årsmøtet. Protokollen skal sendes medlemmene innen 4 uker etter årsmøtet.

Ekstraordinært årsmøte skal avholdes når styret ønsker det eller etter skriftlig ønske fra minst 30% av medlemmene. For ekstraordinært årsmøte gjelder de samme bestemmelsene som for et ordinært årsmøte.

5. Styret

Styret består av minimum tre medlemmer som utfører funksjoner som styreleder, nestleder, kasserer og sekretær. Funksjonene kasserer og sekretær kan kombineres med andre oppgaver. På årsmøtet kan sittende styre foreslå å øke antall styremedlemmer. Styreleder er samtidig leder av TNF.

Styreleder velges for 1 år, de øvrige for 2 år. Minst 1 medlem skal stå på valg hvert år. Dersom to eller flere styremedlemmer har like lang ansiennitet, skal loddtrekning benyttes for å avgjøre hvem som skal fratrukke seg. Ingen skal sitte lenger enn 6 år sammenhengende.

Styret skal først og fremst utføre årsmøtets beslutninger, forvalte foreningens økonomi og eiendeler og representere foreningen utad. Bare styreleder eller nestleder kan inngå (signere) avtaler.

Styret sammenkalles når styrelederen eller et annet styremedlem finner det ønskelig. Styret er beslutningsdyktig når styreleder eller nestleder og minst to andre styremedlemmer er til stede. Hvis styret består av tre medlemmer, må alle være til stede. Beslutningene fattes gjennom flertallet av stemmene til styremedlemmene.

Ved stemmelikhet avgjør styrelederens stemme. Hvis styrelederen ikke er til stede, er det nestlederens stemme som avgjør. Det skal føres vedtaksprotokoll fra styremøtene.

Ved behov kan styret ansette en medarbeider som skal virke etter instruks utarbeidet av styret.

6. Medlemsmøter

Medlemsmøter kan behandle alle saker som ikke er tillagt årsmøtet. Styret skal innkalle til medlemsmøter med minst 2 ukers varsel. Saker som ønskes tatt opp på medlemsmøter må være styret i hende minst en uke før medlemsmøtet avholdes.

Medlemsmøtet kan overprøve vedtak fattet av styret, dersom disse ikke har forankring i bestemmelser fattet på årsmøtet.

7. Komitéer og utvalg

Komitéer og utvalg kan opprettes av årsmøtet eller styret. Disse arbeider selvstendig, dog i overensstemmelse med årsmøtets eller styrets vedtak. En komité eller et utvalg kan bare oppløses av det organ den/det ble opprettet av.

8. Kontingent og regnskap

Årskontingenten for kommende kalenderår fastsettes av årsmøtet. Et medlem som ikke har betalt årskontingenten innen årets utløp skal få minst ett skriftlig varsel og dersom kontingenten ikke blir betalt, slettes vedkommende som medlem.

Foreningens regnskap følger kalenderåret og revideres av to personer som velges blant foreningens medlemmer.

9. Utmeldelse – eksklusjon

Utmeldelse fra TNF skal skje skriftlig. Medlemmer som opptre på en slik måte at de kan skade foreningen eller de øvrige medlemmers anseelse, kan ekskluderes. Eksklusjon kan bare skje på års- eller medlemsmøtet, dersom minst $\frac{2}{3}$ av TNF medlemmer med stemmerett stemmer for dette.

10. Vedtektsendring

Endring av vedtektene kan bare vedtas av det ordinære årsmøtet, og det kreves minst $\frac{2}{3}$ flertall fra TNF medlemmer med stemmerett. Styret har dog anledning til å forlange at vedtak om vedtektsendringer fattet av det ordinære årsmøtet skal bringes inn for et ekstraordinært årsmøte som avholdes innen 2 måneder etter at det ordinære årsmøtet fattet de vedtak om de aktuelle vedtektsendringene.

11. Oppløsning

Første vedtak om oppløsning av foreningen fattes av det ordinære årsmøtet med minst $\frac{2}{3}$ flertall av TNF medlemmer med stemmerett. Deretter fattes det endelige vedtak om oppløsning på et ekstraordinært årsmøte som skal avholdes minst tre måneder senere, også dette med minst $\frac{2}{3}$ flertall av TNF medlemmer med stemmerett. I tilfelle oppløsning av foreningen skal ordinært og ekstraordinært årsmøte bestemme anvendelse av foreningens midler og eiendeler.

12. Språkversjoner

Vedtekter utarbeides på tsjekkisk og oversettes til norsk.

Česká škola

Milí čtenáři,

ráda vám předkládám práce svých žáků 6. ročníku češtiny, jejichž úkolem bylo napsat popis pracovního postupu a vypravování. Jeden můj žák se zase věnoval celý rok zeměpisu České republiky a měl si zahrát na průvodce cestovní kanceláře. Věřím, že vás tyto příspěvky budou inspirovat a vy se hned pustíte do vaření, kutění či cestování:-) Přeji vám krásný zbytek léta a těším se na vaše děti zase v novém školním roce.

—
Bára Nentwichová

Navštivte naši krásnou zem!

Přicházející jaro přímo láká k výletům, proto vás chceme provést památkami naší krásné vlasti. Začneme hlavním městem Prahou a tam zůstaneme dva dny. Jedno z nejkrásnějších míst tam jsou Hradčany, kde sídlí i prezident České republiky. Nesmíme opomenout ani chrám svatého Víta, který je velkým lákadlem pro turisty. Z Hradu je krásný pohled dolů na Karlův most, pod kterým protéká řeka Vltava. Když přijedete s dětmi, doporučujeme návštěvu zoologické zahrady a Trojského zámku, který se nachází hned vedle.

V České republice se ale nacházejí další krásná místa. Jsou to hrady jako je Karlštejn nebo zámky Orlík, Konopiště anebo Lednice, kde se nachází minaret, jedna z nejvyšších takových staveb v Česku. Tyto zámky můžete navštívit 3., 4. nebo 5. den. V Česku také máme spoustu známých lázní jako jsou Františkovy, Mariánské a Karlovy Vary. V Karlových Varech každé léto probíhá filmový festival a navštěvují ho známé hvězdy filmového plátna. Na jedny z těchto lázní můžete jít 6. den a v ten samý den můžete jít i na festival. Nesmíme zapomenout ani na menší lázně Luhačovice proslulé známou minerální vodou Vincentkou, tyto si můžete prohlédnout 7. den. Dali jsme vám pár tipů pro prožití krásné dovolené u nás. Těšíme se na vaši brzkou návštěvu u nás. Budete určitě spokojeni.

—
Lukas Johannessen

Diokleciánův palác

Dioklecián byl římský císař od 284 po Kr. do 305 po Kr. Dioklecián byl první císař, který se vzdal vlády. Všichni jiní císaři byli buď zabiti ve válce, zavražděni nebo otráveni. Dioklecián se nejdříve jmenoval řecky Diokles, ale pak si změnil jméno na latinsky Dioklecián. Katedrálu uprostřed paláce někdo postavil poté, co Dioklecián zemřel.

My jsme se byli podívat na Diokleciánův palác ve Splitu. Nejdříve jsme se šli podívat do sklepa. Tam jsem se dozvěděl hodně zajímavých věcí. Dozvěděl jsem se, že nejdříve začali stavět konstrukci ze trámu, a pak začali stavět z cementu. Také jsem se dozvěděl, že ti, kteří stavěli palác, používali obrázkové písmo, a že ty studny ve sklepech už tam byly, než začali stavět palác. To poslední, co jsem se dozvěděl, bylo že když dělali z paláce muzeum, tak byly všechny haly v západní části plně odpadu a všechno museli odklidit.

Poté jsme šli ven podívat se na palác zvenku a co myslíš, že jsme uviděli tam? No, šli jsme trochu a dívali se na ten veliký palác zvenku a najednou jsme uviděli lidi převlečené jako římské vojáky, pána v bílém obleku a paní. Kdo byli ti lidé, a proč byli takhle převlečení? Mamka se zeptala, kolik je hodin, a jeden z nás odpověděl, že je dvanáct. Pak řekla mamka, že to asi muselo být to malé divadélko, o čem četla minulý večer. Ona právě trochu četla o tom paláci večer před tím, než jsme šli do paláce. Řekla, že ten v bílém obleku byl převlečený jako Dioklecián a že ta paní byla jeho žena. Tak jsme šli se podívat na divadélko.

Nakonec jsme šli na místo, kde se dalo dívat na video o Diokleciánovi ve virtuální realitě. Byl to jeden z Diokleciánových otroků, který vypravoval o Diokleciánovi a různých místech v Diokleciánově paláci. Ve stejnou chvíli ses mohl rozhlížet. To se mi moc líbilo!

Tohle byl příběh o tom, jak jsme byli navštěvovat Diokleciánův palác ve Splitu. Pro mě byl Diokleciánův

palác asi to nejzajímavější místo, které jsme v Chorvatsku navštívili.

—
Jakob Slengesol

Těstovinový salát

Ingredience:

350 g těstovin
1 okurku
1 jablko
1 červenou papriku
1 velkou plechovku kukuřice
1 balení šunky
3 velké lžíce olivového oleje
1 velká lžíce citronové šťávy
trochu soli a pepře
bílý jogurt podle potřeby

Postup:

1. Uvařte těstoviny podle návodu na balení a nechte vychladnout.
2. Nakrájejte okurku na kostky, jablko na tenké plátky a papriku nadrobno.
3. Pak nakrájejte šunku nadrobno.
4. Poté přidejte vše nakrájené a kukuřici k těstovinám.
5. Smíchejte spolu olivový olej, citronovou šťávu, sůl a pepř a polijte tím salát.
6. Nakonec přidejte do salátu bílý jogurt podle potřeby.

—
Jakob Slengesol

Dřevěná lžíce vyrobená Magdalenou. Foto: pd

Jak vyrobit dřevěnou lžici

Potřeby: kousek dřeva nebo hranolku, pilu, jedlý olej, nůž na řezání dřeva, dláto, tužku na psaní, brusný papír a skleničku.

Pracovní postup: Nejdříve musíte mít kousek dřeva nebo hranolku a na to dřevo máte nakreslit obrys lžíce. Vyřežte všechno okolo obrysu lžíce pilou. Až jste vyřezali všechno okolo obrysu, můžete začít dlátem vydlobávat díru na kraji lžíce, jak normální lžíce vypadá. Nůž na řezání dřeva můžete použít na kraje lžíce, aby to vypadalo lépe. Po použití nože na řezání dřeva můžete použít brusný papír. Brusný papír použijete na to, abyste vyhladili lžici. Když jste udělali všechno, co tady stojí, musíte dát lžici do skleničky s olejem.

Poznámka: Lžici musíte namáčet do skleničky s olejem každé tři měsíce.

Závěr: Připomeňte si, že musíte být trpěliví, a taky, že zbytek hranolku můžete použít na něco jiného.

—
Magdalena Dreiseitlová

Nabídka pravidelných kurzů a kroužků od podzimu 2024

Milí krajané,

Česko-norské fórum (TNF) pro vás připravilo pestrou nabídku pravidelných kurzů a kroužků pro děti a dospělé, které se budou od podzimu konat v Oslo.

KROUŽEK	TERMÍN A MÍSTO	KURZOVNÉ
Česká gramatika Příprava na rozdílové zkoušky v české škole, mluvnice a pravopis podle osnov základní školy. Nezbytnou součástí je i domácí příprava dětí.	Školní rok 2024-2025; 90 minut týdně. Začátek v 36. týdnu; pro výuku se budeme snažit najít den v týdnu, který bude vyhovovat všem. Místo konání úterky: Majorstuen skole. Ostatní dny podle dohody.	Za blok 13 lekcí do konce tohoto kalendářního roku 1950,- NOK, členové TNF 1300,- NOK.
Čeština hrou Děti si formou povídání, malování, her, básniček a dalších zábavných prvků obohacují slovní zásobu a rozvíjejí své komunikační dovednosti. Kroužek je vhodný i jako příprava pro pozdější výuku gramatiky.	Školní rok 2024-2025; Úterky od 17:15 do 18:45 hodin, začátek 3. 9. 2024. Místo konání: Majorstuen skole, Bogstadveien 74, Oslo	Za blok 13 lekcí do konce tohoto kalendářního roku 1950,- NOK, členové TNF 1300,- NOK.
Klub lvíčat Pro předškolní děti, kde si budeme hrát, zpívat, tančit, učit se české říkanky a zábavnou formou si obohacovat slovní zásobu českého jazyka. Klub lvíčat bude vyplňovat sudé týdny, kdy nebude probíhat Česká školka.	Většinou v sudé úterky od 17:15 do 18:45 hodin, začátek 3. 9. 2024. Místo konání: Majorstuen skole, Bogstadveien 74, Oslo.	Za blok 6 lekcí do konce tohoto kalendářního roku 900,- NOK, členové TNF 600,- NOK.
Český jazyk pro dospělé Kurzy českého jazyka pro mírně pokročilé: Učebnice Česky krok za krokem 2.	Čtvrtky od 17:30 do 19:00 hodin. Místo konání: Deichman Bjørvika, Oslo	Cena za jednu lekci 175,- NOK, členové TNF 150,- NOK..

Pro přihlášení dětí pište na adresu: cj-deti@cz-forum.no do 30. 6. 2024. Uveďte jméno a věk (školní třídu) dítěte a požadovanou formu výuky – gramatika, čeština hrou nebo lvíčata.

Pro přihlášení dospělých pište na adresu: cj-dosp@cz-forum.no do 3. 9. 2024

Milí krajané, jsme moc rádi, že podporujete činnost Česko-norského fóra svým členstvím nebo osobním příspěvím. Díky tomu dostáváte do rukou tento časopis, získáváte slevy nebo vstup zdarma na naše akce a spoluvytváříte náplň našich aktivit.

Moc Vám děkujeme!

Budeme rádi, když nás takto budete podporovat i nadále a když do našich řad pozvete i další krajany a zájemce. Každá iniciativa se vítá. Nezapomínejte, že máme a budeme mít to, co si spolu vytvoříme!

Informace k platbě členských příspěvků TNF pro rok 2024:

Příspěvek pro rok 2024 zasílejte na účet TNF 6241.06.04650, případně přes Vipps na číslo 78710. Datum splatnosti je 31. 1. 2024. Do informací o platbě prosím připište jméno (evt. všechna jména v případě rodinného členství) a vaši e-mailovou adresu. Při platbě přes Vipps nezapoměňte uvést i správnou poštovní adresu pro doručení časopisu.

Výše příspěvků pro rok 2024 je následující:

- individuální členství 300,- NOK/rok
- rodinné členství 450,- NOK/rok
- seniorské 200,- NOK/rok

Příspěvky jsou platné na jeden kalendářní rok.

Chtěli bychom Vás poprosit o aktualizaci Vašich kontaktů (jméno, e-mail, adresa) na e-mailové adrese info@cz-forum.no

Děkujeme za Vaši podporu a přejeme krásný zbytek roku.
Váš Výbor TNF

Opplysninger om medlemsavgifter TNF for 2024

Kjære medlemmer, vi er veldig glade for at dere støtter oss både finansielt og personlig. Derfor får dere dette tidsskrift, lavere priser på aktiviteter og tar del i vår tilbud. Det er vi veldig takknemlige for.

Det vil glede oss deres personlig og finansiell støtte i framtiden også.

Medlemsavgift for 2024 overføres til kontonummer TNF 6241.06.04650 eller gjennom Vipps til 78710 med forfallsdato 31.1.2024. Vi ber om å legge til navn og e-postadresse, eventuelt navn på familiemedlemmer ved familiemedlemskap. Ved betalingen med Vipps ber vi også om riktig postadresse til å kunne sende dette bladet.

Medlemsavgifter for 2024 er:

- individuelt medlemskap 300,- NOK/år
- familiemedlemskap 450,- NOK/år
- honnør 200,- NOK/år

Medlemsavgift gjelder for ett kalenderår.

Vi ønsker å kvalitetssikre at vi har riktig kontaktopplysninger og ber derfor om å sende navn, e-post og adresse på e-post til info@cz-forum.no

Ønsker dere en fin tid videre og takker for deres støtte.
Styre TNF

Doporučujeme sledovat aktuality na našich webových stránkách nebo na facebooku:

www.cz-forum.no

www.facebook.com/czforum
